

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA 2º CICLO DE EDUCACIÓN INFANTIL

CURSO ESCOLAR 2021/2022

CEIP Campomaior. Ordes

ÍNDICE

1. TEMPORALIZACIÓN.....	3
2. CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
3. OBXECTIVOS.....	5
4. CONTIDOS.....	9
5. AVALIACIÓN.....	18
5.1 <i>Carácter da avaliación</i>	18
5.2 <i>Desenvolvemento do proceso de avaliación</i>	19
5.3 <i>Momentos da avaliación</i>	20
5.4 <i>Documentos de avaliación</i>	21
5.5 <i>Información ás familias</i>	22
5.6 <i>Criterios de avaliación</i>	23
5.7 <i>Avaliación da propia práctica docente</i>	25
6. ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS.....	32
6. 1. <i>Ambiente de aprendizaxe</i>	32
6. 2. <i>Perspectiva didáctica</i>	33
6.3. <i>O papel do profesorado</i>	34
6. 4. <i>O papel do alumnado</i>	35
6. 5. <i>Agrupamentos</i>	36
6. 6. <i>Apertura ao contorno</i>	37
7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	37
8. CONTRIBUCIÓN DESDE AS ÁREAS DE EDUCACIÓN INFANTIL AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	38
8. 1. <i>As competencias clave e a súa repercusión na metodoloxía</i>	39
9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	43
10. CONCRECIÓN DO PLAN DE ACOLLIDA.....	43
10.1. <i>Organización do período de adaptación para o curso 2021/2022</i>	44
11. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	45
12. EDUCACIÓN EN VALORES.....	46
13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN.....	47
14. ANEXO I: PROGRAMACIÓN DE MÚSICA E DE PSICOMOTRICIDADE.....	48

14.1 PROGRAMACIÓN DE MÚSICA	48
14.2. PROGRAMACIÓN PSICOMOTRICIDADE	51

1. TEMPORALIZACIÓN

A presente programación está deseñada para o curso escolar 2021/2022 e levarase a cabo no 2º ciclo de Educación infantil no CEIP Campomaior.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

O Ceip Campomaior é un centro de liña dobre que escolariza 109 alumnos de Educación infantil e 246 alumnos de Educación Primaria. A organización e funcionamento do centro axustarase ó disposto no D. 374/1996 do 17 de outubro e na O. do 22 xullo de 1997.

Está situado nun contorno semiurbano e pertence ao concello de Ordes (A Coruña). O nivel socioeconómico e cultural das familias é medio/medio-baixo, e nel predominan os pais/nais con estudos primarios.

A maioría dos nenos/nenas son galego falantes, polo tanto, segundo o disposto no D. 79/2010 de 20 de maio para o plurilingüismo na educación non universitaria de Galicia, e a Lei 3/1983 de normalización lingüística, utilizarase dita lingua como lingua vehicular (PLC), aínda que tamén se realizarán actividades para que poidan coñecer e empregar a outra lingua oficial de Galicia dentro dos límites propios desta etapa.

O horario lectivo do centro é de luns a venres en xornada continua de 9:30 a 14:30.

Neste curso, debido ao establecido no Plan de adaptación do centro ao contexto COVID, as entradas e saídas serán escalonadas e faranse do seguinte xeito:

- 4º EI: de 9:20 a 14:15
- 5º EI: de 9:25 a 14:20
- 6º EI de 9:30 a 14:25

A distribución do alumnado por aula, a principios de setembro (ratio supeditada a posibles novas incorporacións ao longo do curso) e a súa relación de titoras é a seguinte:

3 anos A: 14 alumnos/as.	Titora: VIQUEIRA CAMPOS, M ^a MONTSERRAT
3 anos B: 15 alumnos/as.	Titora: GOMEZ BLANCO, VERÓNICA
4 anos A: 19 alumnos/as.	Titora: FRAGA ROMERO, LUCÍA
4 anos B: 19 alumnos/as.	Titora: ROZAS ALEJANDRO, MARÍA
5 anos A: 22 alumnos/as.	Titora: CARBALLIDO SUAREZ, LAURA
5 anos B: 22 alumnos/as.	Titora: CARRO VAZQUEZ, EVA

A coordinación do ciclo de Infantil correspóndelle a Marta González Camba, acordo tomado na 1ª reunión de ciclo datada do 3 de setembro de 2021 e reflectido na acta correspondente. O ciclo tamén conta con dúas mestras de apoio que realizan as seguintes funcións:

DE FRANCISCO MALLO, ADRIANA imparte 2 sesións de psicomotricidade (unha en cada grupo de 5º de E.I.), e varias sesións de apoio:

- 3 anos A: 2 sesións
- 3 anos B: 2 sesións.
- 4 anos A: 1 sesión.
- 4 anos B: 2 sesión.
- 5 anos A: 2 sesións.
- 5 anos B: 2 sesións

Estas sesións, serán flexibles, é dicir, ao longo do curso poderán verse modificadas en función das necesidades, dificultades, características e diversidade das aulas. Sempre asesoradas e aprobadas pola xefatura do departamento de orientación, e tamén informada á xefa de estudos do centro e a encargada da configuración dos horarios do profesorado.

Ademais, impartirá 2 sesións semanais nas que cubrirá as horas de funcións coordinación do EACE que lle corresponden a Montse (aula 3 anos A). As sesións de psicomotricidade realizaranse no ximnasio.

GONZALEZ CAMBA, MARTA imparte 4 sesións de psicomotricidade (unha en cada grupo de 4º e 6º de E.I.), e varias sesións de apoio:

- 3 anos A: 2 sesións.
- 3 anos B: 2 sesións.
- 4 anos A: 3 sesións.
- 4 anos B: 3 sesións.
- 5 anos A: 2 sesións
- 5 anos B: 2 sesións.

Estas sesións, serán flexibles, é dicir, ao longo do curso poderán verse modificadas en función das necesidades, dificultades, características e diversidade das aulas. Sempre asesoradas e aprobadas pola xefatura do departamento de orientación, e tamén informada á xefa de estudos do centro e a encargada da configuración dos horarios do profesorado.

Ademais, imparte 2 sesións semanais nas que cubrirá as horas de funcións que lle corresponden de coordinación de biblioteca a María Rozas (aula 4 anos B).

As sesións de psicomotricidade realízanse no ximnasio.

Durante o período de adaptación de 4º de E.I., suprimense as sesións de psicomotricidade.

- **OUTROS ESPECIALISTAS:** Neste ciclo, cóntase con profesorado do centro para impartir outras áreas e/ou materias dende unha perspectiva globalizada. En música, unha sesión semanal en cada grupo, a mestra encargada será a especialista en Educación Musical, Noa Picos. En relixión, tamén unha hora semanalmente, a cargo de Arántxa. Por último, na área de lingua estranxeira, será Irene Raña (6º de E.I.) e Esther (4º e 5º de E.I.), tamén con unha sesión semanal en cada grupo que conforma o ciclo de E.I.

Esta Programación ten como marco referencial o primeiro nivel de concreción curricular, e dicir o Decreto 330/2009 do 4 de xuño polo que se establece o currículo de Educación Infantil na CCAA de Galicia. Por outro lado, tivemos tamén presentes documentos de xestión do Centro como son: o PE (Proxecto educativo), a P.X.A. (Programación Xeneral Anual), o P.A.T. (Plan de Acción Titorial), N.O.F.C (Normas de Organización e Funcionamento e Convivencia), Plan de Convivencia...

Como novidade este curso, debido á situación anómala derivada da COVID-19, as Programacións Didácticas que compoñen a PD de ciclo (4º, 5º e 6º de E.I. así como de psicomotricidade e música) son adaptadas e concretadas tendo en conta o PLAN DE ADAPTACIÓN DO CENTRO AO CONTEXTO COVID. Polo tanto, planifícanse *elementos curriculares prescritivos: obxectivos, contidos e criterios de avaliación así como os elementos curriculares non prescritivos: metodoloxía e contribución ás competencias básicas* tendo presente en todo momento tódalas medidas preventivas e organizativas do centro e que contaron co visto e prace de inspección educativa. Non obstante, sinalar que as programacións serán flexibles, e iranse adaptando os aspectos metodolóxicos en función da situación sanitaria ao longo do curso. De feito, nas programacións redáctanse, os criterios metodolóxicos en caso de ensinanza presencial, semi-presencial e non presencial.

3. OBXECTIVOS

Os obxectivos xerais fan referencia ás capacidades ou competencias que se espera que alcancen os alumnos/as como consecuencia da intervención educativa ó finalizar a etapa.

Así, a Educación Infantil deberá contribuír a que os nenos/as alcancen os seguintes obxectivos xerais ao finalizar a etapa seguindo o art. 4 do Decreto 330/2009 de 4 de xuño polo que se aproba o currículo da Educación Infantil en Galicia:

- Coñecer o seu propio corpo e o das outras persoas, as súas posibilidades de acción e aprender a respectar as diferenzas.
- Observar e explorar o seu contorno familiar, natural e social.
- Adquirir progresivamente autonomía nas súas actividades habituais
- Desenvolver as súas capacidades afectivas.
- Relacionarse cos demais e adquirir progresivamente pautas elementais de convivencia e de relación social, así como exercitarse na resolución pacífica de conflitos.
- Desenvolver habilidades comunicativas en diferentes linguaxes e formas de expresión.
- Iniciarse nas habilidades lóxico-matemáticas e achegarse á lectura e escritura como medio de comunicación, información e gozo.
- Sentir o xesto, o movemento e o ritmo como recursos para a expresión e a comunicación.
- Achegarse, na medida das súas posibilidades, ao uso das tecnoloxías da información e da comunicación.

Partindo destes obxectivos e seguindo ó citado Decreto de currículo, concréntanse estes obxectivos para o noso ciclo nas áreas reflectidas no mesmo referente legal e que serán concretados nas programacións didácticas dos 3 niveis do 2º ciclo e tamén das programacións de música e psicomotricidade como se poderán ver máis adiante:

ÁREA DE COÑECEMENTO DE SI MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

- Formarse unha autoimaxe axustada e positiva, identificando gradualmente as propias características, posibilidades e limitacións a través de interaccións coas outras persoas, desenvolvendo sentimentos de autoestima e acadando maior autonomía persoal.
- Coñecer e representar o propio Corpo, identificando as súas partes e algunhas das súas funcións, descubriendo as posibilidades de acción e de expresión, e coordinando e controlando cada vez con maior precisión xestos e movementos.
- Identificar os propios sentimentos, emocións, necesidades e preferencias, e ser capaces de expresalos e comunicalos, así como identificar e respectar tamén os das outras persoas.
- Tomar a iniciativa, planificar e secuenciar a propia acción para realizar tarefas sinxelas ou resolver problemas da vida cotiá, aceptando as pequenas frustracións e dificultades que se presentan, reforzando o sentimento de autoconfianza e sendo quen de solicitar axuda.

- Adecuar o propio comportamento ás necesidades e requisitos das outras persoas, desenvolvendo actitudes e hábitos de respecto, axuda e colaboración e mais evitando a adopción de comportamentos de submisión ou dominio.
- Progresar na adquisición de hábitos e actitudes relacionadas coa seguridade, a hixiene, a alimentación e o fortalecemento da saúde, apreciando e gozando das situacións cotiás de equilibrio e benestar emocional.
- Progresar na adquisición de hábitos de orde, constancia e planificación no desenvolvemento das tarefas.
- Amosar unha actitude de aceptación e respecto polas diferenzas individuais: idade, sexo, etnia, cultura, personalidade, características físicas...
- Descubrir, coñecer e vivir o xogo como medio que favorece a aceptación propia, o desenvolvemento humano, a manifestación de emocións, o respecto ás demais persoas, a aceptación de regras, a seguridade persoal e a aceptación da identidade sexual e cultural.

ÁREA DE COÑECEMENTO DO CONTORNO

- Observar e explorar de forma activa o seu contorno, xerando interpretacións sobre algunhas situacións e feitos significativos, e mais mostrando interese polo seu coñecemento.
- Observar os cambios e modificacións a que están sometidos os elementos do contorno e relacionalos cos factores que os producen, desenvolvendo actitudes de coidado, respecto e corresponsabilidades na súa conservación.
- Iniciarse na formulación de hipóteses, buscando respostas e explicacións, para anticipar probables efectos que poderían producirse como consecuencias de situacións da vida diaria e dalgúns experimentos realizados.
- Relacionarse coas demais persoas, de forma cada vez máis equilibrada e satisfactoria, interiorizando progresivamente as pautas de comportamento social e axustando a súa conduta a elas.
- Coñecer distintos grupos sociais próximos á súa experiencia, algunhas das súas características, producións culturais, valores e formas de vida.
- Establecer relacións de confianza, afecto, colaboración, comprensión e pertenza baseadas no respecto ás persoas, ás normas e valores da sociedade a que pertencen.

- Apreciar e facer seus algúns elementos significativos propios da tradición e da cultura galega –expresións artísticas, costumes, festas populares, folclore, gastronomía, etc.-.
- Iniciarse nas habilidades matemáticas, manipulando funcionalmente elementos e coleccións, identificando os seus atributos e calidades e mais establecendo relacións de agrupamentos, clasificación, orde e cuantificación.
- Empregar o coñecemento matemático para interpretar a vida en clave de lóxica, comprendendo situacións e resolvendo problemas cotiás: establecendo relacións, explorando, ordenando, comparando, cualificando, medindo, pesando, etc.
- Aproximarse ó coñecemento e mantemento dun horto.

ÁREA DE LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

- Utilizar diversas linguaxes como instrumentos de comunicación, de expresión de ideas e sentimentos, de representación, de aprendizaxe e de gozo.
- Recoñecer a importancia das manifestacións non verbais –o silencio, a mirada, a xestualidade, o olfacto e o tacto- como elementos xenuínos da comunicación humana.
- Comprender que as palabras, escrituras indeterminadas, números, notas musicais, iconas e outros símbolos e signos convencionais poden representar os pensamentos, experiencias, coñecementos, ideas e intencións das persoas.
- Comunicarse oralmente nas dúas linguas oficiais con distintos propósitos -expresar sentimentos, emocións, desexos, ideas...- con diferentes interlocutores e/ou interlocutoras e en diversidade de contextos, valorando a linguaxe como ferramenta de relación cos demais, de regulación da convivencia e de aprendizaxe.
- Comprender a intencionalidade comunicativa doutras nenas e doutros nenos, así como das persoas adultas, adoptando unha actitude positiva cara ás linguas.
- Iniciarse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse en actividades contextualizadas e mostrar interese e gozo ao participar nestes intercambios comunicativos.
- Achegarse á lingua escrita a través de distintos tipos de textos.
- Comprender, reproducir, reescribir -tendo en conta as diferentes etapas individuais no proceso de adquisición da lingua escrita-, e recrear textos.
- Facer uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.
- Potenciar a capacidade creativa a través das linguaxes artísticas para imaxinar, inventar, transformar... desde as súas ideas, sentimentos, experiencias, coñecementos...

- Achegarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes, comunicándose creativamente a través das diferentes manifestacións e adquirindo sensibilidade estética.
- Desenvolver o sentir de autoconfianza nas producións artísticas persoais, amosando interese pola súa mellora, respectando e valorando as creacións propias e as das demais persoas.
- Achegarse ao coñecemento, emprego e valoración das TIC –ordenadores, a internet, encerado dixital interactivo, escáner, vídeo...- como ferramentas de busca de información, creación, expresión e comunicación.

4. CONTIDOS

Os contidos son o conxunto de formas culturais e saberes seleccionados que en función das áreas sérvennos como instrumentos necesarios para conseguir as capacidades establecidas nos obxectivos. Estrutúranse en bloques de contido.

Os contidos da Programación están seleccionados tomando como referencia os establecidos no D330/2009 do 4 de xuño, e adaptados á realidade da aula.

Esta Programación será flexible e globalizada podendo ser modificada no caso de que xurdan acontecementos que sexan significativos para traballar na aula.

ÁREA DE COÑECEMENTO DE SI MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL:

Bloque 1. O corpo e a propia imaxe.

-Exploración do propio corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do propio esquema corporal.

-Identificación, manifestación, regulación e control das necesidades básicas do corpo.

-Adquisición de confianza nas capacidades propias.

-Control progresivo dos propios sentimentos e emocións.

-Potenciación da construción do esquema corporal a partir das sensacións e das percepcións do propio corpo, en relación e interacción cós datos que a nena ou o neno recibe das outras persoas, do medio e dos obxectos. Vivencia do corpo como un todo para pasar progresivamente a sentir as partes que o integran.

-Recoñecemento das percepcións sensoriais propioceptivas que proveñen dos propios músculos e articulacións- e as percepcións exteroceptivas relacionadas cos campos visuais, auditivos, olfactivos, táctiles, gustativos...-

- Aceptación da propia imaxe corporal e gozo xogando co seu corpo, desenvolvendo accións e iniciativas individuais e grupais, empregando as posibilidades expresivas do propio corpo – a través de xestos, movementos, xogos, danzas...-
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Recoñecemento dos sentidos como medio de expresión, percepción e comprensión do mundo que o rodea, e como medio favorecedor do desenvolvemento cognitivo.
- Observación dos cambios físicos nas persoas ao longo do tempo. Identificación das diferentes etapas da vida valorándoas positivamente.
- Valoración positiva e respecto polas diferenzas, aceptación da identidade e características das demais persoas, evitando actitudes discriminatorias.
- Recoñecemento e vivencia das referencias espazo- temporais en relación co propio corpo, cos obxectos, co contorno e coas demais persoas.
- Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado feminino e masculino.
- Mantemento dunha actitude crítica ante os estereotipos ofertados a través da publicidade e outros medios de comunicación social.

Bloque 2. Xogo e movemento.

- Participación nos xogos e na actividade motriz, identificando as súas capacidades e confiando nas propias posibilidades de acción, amosando actitudes de iniciativa e constancia.
- Gozo co xogo como medio para coñecer a realidade, mantendo unha actitude de axuda e cooperación con iguais e con persoas adultas. Aceptación do xogo como medio de disfrute e de relación cos demais.
- Adaptación do ton e da postura ás características do obxecto, da outra persoa, da súa acción e da situación.
- Satisfacción polo crecente dominio persoal.
- Aceptación de compromisos, establecendo acordos en consideración á súa persoa, ás outras e ao seu medio, fortalecendo vínculos afectivos -amizade, cooperación, axuda, solidariedade...-.
- Comprensión, aceptación e valoración de regras para xogar.

-Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas, partindo do coñecemento e valoración dos xogos propios da comunidade e abríndose ao coñecemento e gozo dos das outras.

-Coordinación progresiva das súas habilidades psicomotrices finas e grosas.

-Adquisición dun maior dominio das súas capacidades corporais: desenvolvemento das habilidades motoras, do control de ton, do equilibrio e da respiración.

-Adquisición de nocións básicas de orientación e coordinación de movementos.

-Potenciación das súas capacidades motoras, de coordinación e de orientación no espazo.

-Exploración das posibilidades perceptivas, motrices e expresivas propias e das demais persoas, amosando iniciativa para aprender habilidades novas.

Bloque 3. A actividade cotiá.

-Regulación do propio comportamento, satisfacción pola realización de tarefas e conciencia da propia competencia.

-Interese por participar en actividades da vida cotiá, con iniciativa e progresiva autonomía na súa realización, regulando o propio comportamento, para camiñar cara á resolución pacífica de conflitos.

-Habilidades para a interacción e colaboración, así como unha actitude positiva para establecer relacións de afecto coas persoas adultas e iguais, aceptando a diversidade.

-Hábitos elementais de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo.

- Planificación secuenciada da acción para resolver tarefas.

-Valoración e gusto polo traballo propio ben feito e polo das demais persoas, buscando os recursos axeitados que lle permitan concluír os proxectos que inicia, sendo quen de solicitar e prestar axuda.

-Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.

-Recoñecemento progresivo da súa identidade persoal: capacidades, actitudes e coñecementos, aplicándoos nas súas actividades diarias.

Bloque 4. O coidado persoal e a saúde.

-Recoñecemento das necesidades básicas do corpo: hixiene, alimentación, descanso...

-Iniciación na práctica de accións e recoñecemento de situacións que favorezan a interacción e adquisición de hábitos saudables como a hixiene corporal e ambiental, a adecuada alimentación, o consumo responsable e o descanso.

- Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene.
- Petición e aceptación de axuda nas situacións que así o requiran.
- Valoración da axuda doutras persoas.
- Identificación e valoración de hábitos favorecedores ou non dunha boa saúde.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpios e ordenados.
- Gusto por un aspecto persoal coidado manifestando as súas preferencias estéticas - vestimenta, peiteados, adobíos, coloridos...-.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Fomento de hábitos de prevención de enfermidades e de accidentes domésticos, respondendo con actitude de tranquilidade e colaboración.

ÁREA DE COÑECEMENTO DO CONTORNO:

Bloque 1. Medio físico: elementos, relacións e medida.

- Interese pola exploración dos obxectos e materiais presentes no medio recoñecendo as súas funcións e usos cotiáns e mais mantendo unha actitude de respecto e coidado cara a obxectos propios e alleos.
- Recoñecemento dalgúns atributos e propiedades de obxectos e de materiais, examinando con atención as súas características e a súa aplicación na vida diaria.
- Interese pola clasificación de obxectos e de materiais e aproximación á cuantificación de coleccións.
- Identificación de formas planas e tridimensionais en elementos do contorno.
- Recoñecemento do uso do número na vida diaria e inicio no rexistro de cantidades.
- Emprego dos números para identificar, contar, clasificar, numerar, informarse e ordenar elementos da realidade sempre en situacións contextualizadas e significativas.
- Observación e toma de conciencia da funcionalidade dos números na vida cotiá.
- Utilización da acción de contar como estratexia para a obtención dun dato numérico e como verificación do resultado de operacións de cálculo sinxelas e funcionais.
- Proposición e resolución de situacións problemáticas sinxelas da vida cotiá: localizar un dato numérico, facer unha repartición, realizar unha estimación...

- Utilización de xogos de mesa como actividades lúdicas que unen o razoamento, a reflexión e o divertimento en grupo.
- Investigación do comportamento físico de diferentes materiais e obxectos, en diferentes situacións e con variadas accións.
- Achegamento a algunhas magnitudes físicas-peso, lonxitude, capacidade, tempo- a través da estimación: comparando, sopesando, observando...
- Recoñecemento e identificación de situacións en que se fai necesario medir. Interese e curiosidade polos instrumentos de medida convencionais e non convencionais facendo unha aproximación ao seu uso.
- Adquisición progresiva da noción do paso do tempo mediante as actividades da vida cotiá.
- Orientación temporal en situacións cotiás empreñando diferentes nocións e relacións. Aproximación ao uso do calendario.
- Establecemento de relacións de orientación espacial de localización, dirección, distancia e posición respecto a obxectos, persoas e lugares, nomeándoos axeitadamente e empregando o vocabulario topolóxico elemental.
- Exploración lúdica das propiedades e características dalgúns corpos xeométricos elementais.
- Vivencia, representación e interpretación do espazo, empregando a imaxinación en debuxos, planos, fotografías, mapas ou outros.

Bloque 2. Achegamento á natureza.

- Identificación e afondamento no estudo dalgunhas características e funcións vitais dos seres vivos empregando a exploración sensorial. Diferenzas entre seres vivos e obxectos inertes.
- Observación dun ser vivo no seu medio natural ou reproducindo o medio na aula, rexistrando a observación e contrastando os datos entre compañeiras e compañeiros.
- Observación dalgunhas características, comportamentos, funcións e cambios nos seres vivos.
- Identificación dalgunhas características, necesidades e cambios nos procesos de crecemento e etapas do desenvolvemento das persoas e outros seres vivos.
- Curiosidade, respecto e coidado cara aos elementos do medio natural, especialmente animais e plantas.

- Descubrimiento das diferentes formas en que se encontra a auga na natureza, comprendendo a súa contribución ao desenvolvemento dos seres vivos e do medio, valorando a necesidade da súa conservación e de facer un uso responsable dela.
- Identificación dos cambios que se producen en canto á luminosidade, á posición do sol, aos ciclos da lúa... ao longo dun día, dos meses e das estacións do ano.
- Formulación de hipóteses, contrastándoas coas das outras persoas, buscando respostas e explicacións sobre as causas e consecuencias de fenómenos do medio natural –calor, choiva, vento, día, noite, erosión, ciclo vital...- e dos producidos pola acción humana - pontes, encoros, aeroxeradores, muíños de auga...-.
- Gozo ao realizar actividades individuais e de grupo en contacto coa natureza. Valoración da súa importancia para a saúde e o benestar, apreciando o medio natural como un espazo para a recreación, a aventura e conservación, a realización de actividades ao aire libre e o contacto con elementos da natureza.
- Participación en proxectos e investigacións no medio natural, expresando as actividades realizadas e os resultados obtidos mediante diferentes representacións.
- Iniciación no coñecemento das características dun horto, o seu coidado e mantemento, alimentos e profesións relacionadas...

Bloque 3. Cultura e vida en sociedade.

- Identificación da familia e da escola como primeiros grupos sociais de pertenza, valorando positivamente as relacións afectivas que neles se establecen, mantendo unha actitude de colaboración e asumindo pequenas responsabilidades.
- Recoñecemento e respecto dos diferentes tipos de familias.
- Valoración das relacións afectivas que se establecen na familia e na escola.
- Interese e disposición favorable para iniciar relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas doutras culturas.
- Achegamento ás funcións que cumpren diversas persoas, organizacións e institucións para cubrir necesidades e achegar servizos presentes na súa comunidade, evitando estereotipos sexistas.
- Colaboración co resto de compañeiros e compañeiras na vida da aula, amosando disposición para compartir e resolver conflitos. Incorporación progresiva de pautas adecuadas de comportamento.

-Recoñecemento dalgúns signos de identidade cultural galega apreciando os cambios que se producen no modo de vida co paso do tempo. Sucesos e persoas relevantes da historia da súa comunidade, do seu país e do mundo.

ÁREA DE LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

Bloque 1. Linguaxe verbal.

***Escoitar, falar e conversar.**

-Utilización e valoración progresiva da lingua oral para evocar e relatar feitos; para adquirir coñecementos; para expresar e comunicar ideas, sentimentos e emocións; para facer peticións e como mecanismo para regular a propia conduta e a das demais persoas.

-Uso progresivo, acorde coa idade, de léxico variado, aumentando a precisión na busca dunha maior estruturación das súas frases.

-Participación de forma oral en conversas, narracións, anécdotas, chistes, xogos colectivos e outros, incrementando o vocabulario, empregándoo con crecente precisión, con entoación axeitada, pronuncia clara e usando estruturas oracionais que enriquezan as propias competencias comunicativas.

-Participación en situacións de comunicación con distintos propósitos, en diferentes contextos e con persoas interlocutoras diversas usando argumentos nas súas conversas, respectando quendas e escoltando atentamente.

-Acomodación progresiva dos seus enunciados aos formatos convencionais.

-Emprego axeitado das formas socialmente establecidas para relacionarse coas demais persoas - saúdos, despedidas, fórmulas de cortesía, cumprimentos...-.

-Interese por participar en interaccións orais en lingua estranxeira, en rutinas e situacións habituais de comunicación, amosando unha actitude positiva cara a esta lingua.

***Aproximación á lingua escrita.**

-Achegamento á lingua escrita como medio de comunicación, información e gozo a través de soportes diferentes.

-Interese e atención na escoita de narracións e instrucións lidas por outras persoas.

-Iniciación no uso da escrita en situacións contextualizadas e reais.

-Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. Identificación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais.

Percepción de diferenzas e semellanzas entre elas atendendo a propiedades cuantitativas – cantidade de letras, palabras longas e palabras curtas- e propiedades cualitativas -variedade

de grafías-. Iniciación ao coñecemento do código escrito a través desas palabras e frases empregadas en contextos significativos e funcionais.

-Interese e gusto por producir mensaxes con trazos cada vez máis precisos e lexibles.

***Achegamento á literatura.**

-Escoita e comprensión da lectura en voz alta, realizada por unha lectora ou lector competente de contos, relatos, lendas, poesías, rimas, adiviñas, teatro...; tanto tradicionais como contemporáneas, nas dúas linguas oficiais, e como fonte de pracer e de aprendizaxe compartida.

-Dramatización de textos literarios, desfrute e interese por expresarse con axuda de recursos non lingüísticos.

-Memorización e recitado dalgúns textos de carácter poético, de tradición cultural ou de autor, gozando das sensacións que o ritmo, a rima e a beleza das palabras producen.

-Participación creativa en xogos lingüísticos –encadeados de palabras, adiviñas, trabalinguas, onomatopeas...- acompañados de respostas corporais -xestos, movementos, ritmos...- para divertirse e para aprender na compañía de iguais e de persoas adultas.

-Interese por compartir interpretacións, sensacións, emocións e opinións provocadas polas producións literarias, iniciándose nos faladoiros literarios.

-Introdución ao uso das bibliotecas de centro e de aula como un medio máis de aproximación á literatura e como espazo privilexiado de recursos para a diversión e o coñecemento.

Bloque 2. Linguaxes artísticas: plástica, musical e corporal.

-Exploración sensorial dos elementos presentes no contorno integrando actividades de tocar, ulir, oír e ver.

-Potenciación da imaxinación e fantasía do alumnado para enriquecer a actividade creativa.

-Experimentación e descubrimento dalgúns elementos que configuran a linguaxe plástica - liña, forma, cor, textura, espazo e volume-.

-Gozo coas obras artísticas distinguindo e apreciando elementos básicos das formas de expresión -cor, forma, liña, movemento, volume, texturas, ritmos, melodías, timbres, entre outros- que lles permitan ás nenas e aos nenos desenvolver a súa sensibilidade estética.

-Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais, útiles e soportes - papeis, cartón, arame, plástico, teas, cortiza, barro, rasquetas,

cepillos, esponxas, pantalla de ordenador, mesa de area, retroproxector, encerado dixital, fotografías....- e das distintas técnicas -debuxo, pintura, colaxe, amasado, modelado,

escultura e a combinación de dúas ou máis técnicas...- como recursos e medios de expresión e comunicación de feitos, sentimentos, emocións, vivencias, fantasías, experiencias...

-Experimentación e coñecemento das posibilidades de transformación dos diferentes materiais e obxectos.

-Descubrimento das posibilidades creativas e plásticas da luz, das sombras e da cor, empregando recursos como a luz natural, lanternas, lámpadas, proxector...

-Interpretación e valoración de diferentes tipos de obras plásticas presentes na aula, no contorno, en museos e exposicións reais ou virtuais, obradoiros de artistas e persoas artesás manifestando e compartindo a través das diversas linguaxes as sensacións e emocións que producen, así como indicando o que gusta e o que non.

-Planificación do proceso de elaboración dalgunha obra plástica, o seu desenvolvemento e posterior comunicación, valorando a realización de bosquejos para a consecución dunha melloría na produción.

-Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais. Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical.

-Vivencia do son e do silencio.

-Recoñecemento de sons do contorno natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos.

-Creación de secuencias de movementos e ritmos a partir das sensacións que lle xera a música.

-Audición atenta de obras musicais populares, clásicas e contemporáneas. Participación activa e gozo na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas colectivas e individuais.

-Creación, mediante a música e o baile, dos propios patróns, recreando situacións, ideas, feitos e sentimentos, mediante o humor, o absurdo e a fantasía, compartindo con outras persoas as propias creacións.

-Vivencia de xestos e movementos como recursos corporais para a expresión e a comunicación e mais o intercambio afectivo.

-Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal -mimo, monicreques, teatro de sombras...- colaborando na elaboración dos elementos necesarios para unha ambientación axeitada.

Bloque 3. Linguaxe audiovisual e tecnoloxías da información e a comunicación.

- Identificación da utilidade de diversos instrumentos e tecnoloxías como fontes de información, de comunicación, de expresión, de estratexias de exploración e investigación.
- Achegamento a producións audiovisuais como películas, series de animación ou videoxogos.
- Adquisición progresiva da conciencia da necesidade dun uso moderado dos medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación.
- Coñecemento, coidado e uso, na medida das súas posibilidades, das ferramentas tecnolóxicas.
- Achegamento ao uso do ordenador, á cámara fotográfica... nos procesos creativos para a elaboración de producións audiovisuais como series de animación, presentacións, vídeos..., a través de programas de edición de textos, de gráficos e de sons.
- Valoración crítica dos contidos e da estética das producións audiovisuais.
- Iniciación no coñecemento e uso da linguaxe de programación aplicada á robótica.

5. AVALIACIÓN

5.1 Carácter da avaliación.

En primeiro lugar, dicir que a avaliación como tal é un proceso que ten lugar durante a ensinanza e a aprendizaxe. O modelo de avaliación para EI ven marcado, inicialmente polo Decreto curricular 330/09 do 4 de xuño e fundamentalmente pola Orde do 25 de xuño de 2009 de implantación, desenvolvemento e avaliación no 2º ciclo de Educación Infantil.

1. A avaliación na educación infantil constituirá unha práctica habitual e permanente do profesorado dirixida a obter datos relevantes que faciliten a toma de decisións encamiñadas á mellora dos procesos de ensino e aprendizaxe, tanto no ámbito individual coma no colectivo.
2. A avaliación, que formará parte inseparable do proceso educativo, será global, continua e formativa.
3. Será global en canto deberá referirse ao conxunto das capacidades expresadas nos obxectivos da etapa, adecuados ao contexto sociocultural do centro e ás características propias do alumnado.

4. Terá un carácter continuo, pois considerarase un elemento inseparable do proceso educativo, mediante o cal os profesionais que atenden as nenas e os nenos recollen de forma continua información sobre o proceso de ensino e aprendizaxe.

5. A avaliación terá, en consecuencia, un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa.

6. Servirá para detectar, analizar e valorar os procesos de desenvolvemento do alumnado, así como as aprendizaxes. Para estes efectos, os criterios de avaliación utilizaranse como referente para a identificación das posibilidades e dificultades de cada alumna e cada alumno e para observar o seu proceso de desenvolvemento e as aprendizaxes adquiridas.

5.2 Desenvolvemento do proceso de avaliación.

1. A coordinación do proceso de avaliación da aprendizaxe do alumnado corresponderalle á persoa que exerza a titoría, que recollerá a información proporcionada polos outros profesionais que participan no proceso educativo de cada grupo ou dalgún alumno ou alumna en particular e que deberá deixar constancia das observacións e valoracións sobre o grao de adquisición das aprendizaxes de cada nena e de cada neno.

2. A valoración do proceso de aprendizaxe expresarase en termos cualitativos, recollendo os progresos efectuados polas nenas e nenos e, se é o caso, as medidas de reforzo e adaptación levadas a cabo.

3. A observación directa e sistemática, a análise das producións das nenas e dos nenos e as entrevistas coas familias ou titores legais constituirán as principais técnicas e fontes de información do proceso de avaliación.

4. As consideracións derivadas do proceso de avaliación deberán ser comunicadas periodicamente ás familias ou titores legais co obxectivo de facelos copartícipes do proceso educativo das súas fillas e fillos.

5. O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado coma os procesos de ensino e a súa propia práctica docente.

6. Co fin de analizar e valorar o proceso de ensino que ten lugar nas aulas e adaptar progresivamente a intervención educativa ás características e necesidades do alumnado, a avaliación na educación infantil terá en conta aspectos tan relevantes como:

a) A organización da aula, o seu clima escolar e a interacción entre o alumnado, así como a relación entre o profesorado e o alumnado.

b) A coordinación entre os profesionais dun mesmo ciclo e a coherencia entre os ciclos.

- c) A regularidade e calidade da relación cos pais, nais e titores legais e a participación destes no proceso de aprendizaxe das súas fillas e dos seus fillos.
 - d) A adecuación da proposta pedagóxica e da propia planificación.
 - e) A adecuación da proposta metodolóxica na contribución á adquisición das competencias clave.
 - f) A evolución no proceso de aprendizaxe do alumnado.
7. As sesións de avaliación son as reunións que mantén o profesorado titor co resto de profesionais que atende o grupo de alumnas e alumnos. Realizaranse as seguintes sesións de avaliación: unha inicial e tres ao longo do curso. De cada unha das sesións de avaliación, a titora levantará a correspondente acta de desenvolvemento da sesión, na cal se farán constar a asistencia do profesorado, os asuntos tratados e os acordos adoptados, especificando aqueles que se refiran á valoración das aprendizaxes das nenas e dos nenos e da práctica docente e ás propostas de mellora.

5.3. Momentos da avaliación

Avaliación inicial.

1. Cando o alumnado se incorpore ao segundo ciclo de educación infantil, as persoas titoras dos grupos realizarán unha avaliación inicial de cada un. Así mesmo, esta avaliación realizarase cando unha alumna ou un alumno se traslade dun centro a outro. A avaliación recollerá os datos máis destacados do seu proceso de desenvolvemento, terá en conta os datos relevantes achegados pola información das familias na entrevista inicial e, se é o caso, os informes médicos, psicolóxicos, pedagóxicos e sociais que revistan interese para a vida escolar. E, de ser o caso, os informes de escolarización anteriores.
2. A avaliación inicial completarse coa información obtida na observación directa por parte dos profesionais que atenden as nenas e nenos sobre o grao de desenvolvemento das capacidades básicas correspondentes á súa etapa evolutiva durante o período de adaptación ao centro escolar.
3. O equipo educativo adoptará as decisións relativas ao tipo de información que se precisa neste momento inicial da avaliación, así como ás técnicas ou instrumentos que se van empregar para recoller e consignar a dita información. Estas decisións quedarán reflectidas no proxecto educativo.

Avaliación continua.

1. Ao longo do ciclo, e de forma continua, a persoa que exerza a titoría utilizará as distintas situacións educativas para analizar os progresos e as dificultades do seu alumnado, co fin de axustar a intervención educativa para estimular o proceso de aprendizaxe.
2. Os criterios de avaliación constituirán o punto de referencia inmediato da avaliación continua e permitirán seleccionar os procedementos de avaliación máis axeitados.

Avaliación final.

1. Ao remate de cada curso, a titora ou o titor elaborará o informe anual de avaliación individualizado, no cal se reflectirán os datos máis relevantes do proceso de avaliación continua. O dito informe recollerá o grao de consecución dos obxectivos establecidos, así como as medidas de reforzo e adaptación que, se é o caso, fosen empregadas.
2. Á finalización do ciclo, co fin de garantir unha atención individualizada e continuada, recollerase nun informe o progreso global de cada nena e cada neno. Nesta valoración considerarase o avance na consecución dos obxectivos correspondentes do ciclo e no grao de iniciación no desenvolvemento das competencias clave. Así mesmo, faranse constar os aspectos máis salientables do seu progreso educativo e, se é o caso, as medidas de reforzo e adaptación que se adoptasen. O informe final anual correspondente ao último curso do ciclo pode ser substituído por este informe final de ciclo, a criterio do equipo docente.

5.4 Documentos de avaliación.

1. Ao inicio da escolarización, en cada un dos ciclos da educación infantil, o centro abrirá un expediente persoal do alumnado cuxa custodia e arquivo lles corresponde aos centros educativos. Neste expediente consignaranse cando menos:
 - a) O informe persoal
 - b) O informe de avaliación inicial
 - c) O informe anual de avaliación individualizado
 - d) O informe individualizado de final de ciclo.
2. Informe persoal. Recollerá os datos de identificación da nena ou do neno, así como os datos familiares, psicopedagóxicos, médicos e sociais máis significativos. O resumo da escolaridade do segundo ciclo de educación infantil, que formará parte deste informe, reflectirá os cursos escolares realizados e o centro en que a alumna ou alumno estivo escolarizado cada curso académico. Axustarase ao modelo establecido no anexo I da orde de avaliación.

3. Informe de avaliación inicial. Recollerá os datos achegados na entrevista pola familia, as observacións relevantes durante o período de adaptación e as achegas dos períodos de escolarización anteriores, se os houber. O dito informe axustarase ao modelo establecido no anexo II da orde de avaliación.

4. Informe anual de avaliación individualizado. A titora ou o titor elaborará este informe ao rematar cada curso a partir dos datos obtidos a través da avaliación continua, segundo se establece no artigo 23.1 da orde de avaliación, e de acordo co modelo que se xunta como anexo III.

5. Informe individualizado de final de ciclo. Ao finalizar o segundo ciclo de educación infantil, a titora ou o titor recollerá os datos mais relevantes dos informes de cada curso nun informe individualizado de cada alumna ou o alumno segundo se establece no artigo 23.2 da orde de avaliación e de acordo co modelo que figura como anexo III.

No caso dos centros que impartan as etapas de educación infantil e de educación primaria, dito informe será posto á disposición da persoa titora na nova etapa e servirá de orientación para a avaliación inicial.

Cando unha alumna ou alumno se traslade a outro centro, a secretaría deste solicitará ao centro de procedencia o seu informe persoal, así coma os informes de avaliación individualizados correspondentes á escolarización nesta etapa educativa. Cando o traslado se produza sen finalizar o ciclo, o centro de procedencia proporcionará o derradeiro informe de avaliación individualizado. O informe de traslado axustarase ao anexo IV.

5.5 Información ás familias.

Corresponde á titora ou ao titor informar regularmente aos pais e nais ou titores legais sobre os progresos e dificultades detectados e ter en en conta as informacións que estes proporcionen, segundo os procedementos establecidos no proxecto educativo.

A información recollida da avaliación continua trasladarase ás familias, como mínimo, nun informe escrito trimestral cuberto no XADE, e tamén de forma persoal cantas veces se estime oportuno para lograr establecer unha coordinación adecuada no desenvolvemento do proceso educativo das súas fillas e fillos. Os centros educativos establecerán o contido e formato do documento de información ás familias nos cales se comunicarán os datos sobre os progresos e dificultades detectados na consecución dos obxectivos establecidos no currículo, sobre o proceso de integración socioeducativa, sobre o grao de iniciación no

desenvolvemento das competencias clave e, de ser o caso, sobre as medidas de apoio e reforzo educativo adoptadas ou propostas.

5.6 Criterios de avaliación

Area de coñecemento de si mesmo e autonomía persoal:

- Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e as súas diferentes partes.
- Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá.
- Recoñecer os sentidos e identificar percepcións e sensacións.
- Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade, manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións.
- Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade.
- Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender os das demais persoas.
- Participar en xogos, mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas.
- Participar en xogos e actividades colectivas aceptando as normas que os rexen.
- Resolver con iniciativa e autonomía as actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.
- Manifestar hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.
- Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas.

Area de coñecemento do contorno:

- Explorar os obxectos e elementos do contorno inmediato e actuar sobre eles. Recoñecer os seus atributos e calidades. Agrupar, clasificar e ordenar estes elementos e coleccións segundo distintos criterios.
- Empregar os números para identificar, contar, clasificar, informarse e ordenar elementos da realidade, aproximándose ao seu valor rotacional e conceptual.
- Propoñer e resolver problemas sinxelos relacionados con situacións cotiás, empregando e comparando magnitudes de peso, lonxitude e capacidade.

- Recoñecer algúns aspectos xeométricos básicos: liñas, puntos, rectángulos, cadrados, triángulos, círculos, esferas, cubos e prismas.
- Describir e representar dun xeito elemental a situación das propias nenas e nenos en relación a obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico elemental.
- Usar e comprender nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa vida.
- Dar mostras de interesarse polo medio natural e os seus cambios. Identificar e nomear algúns dos seus compoñentes, establecendo relacións sinxelas de interdependencia. Manifestar actitudes de coidado e de respecto cara á natureza e participar en actividades para conserva-la.
- Identificar e recoñecer as diferentes etapas da vida nas persoas e outros seres vivos.
- Identificar e coñecer os grupos sociais máis significativos do contorno do alumando e algunhas características da súa organización.
- Recoñecer, identificar e poñer exemplos sinxelos dalgúns servizos comunitarios.

Area de linguaxes: comunicación e representación:

- Utilizar a lingua oral do modo máis conveniente para unha comunicación positiva con iguais e con persoas adultas, segundo as intencións comunicativas.
- Comprender mensaxes orais diversos, mostrando unha actitude de escoita atenta e respectuosa.
- Amosar unha actitude positiva cara á aprendizaxe dunha lingua estranxeira, interesándose por participar en interaccións orais en rutinas, xogos e situacións habituais de comunicación.
- Amosar interese polos textos escritos presentes na aula e no contorno próximo, iniciándose no seu uso e na comprensión das súas finalidades. Interesarse e participar nas situacións significativas de lectura e escritura que se producen na aula desenvolvidas por persoas lectoras e escritoras competentes.
- Producir diferentes textos individualmente ou en grupo -con escritura convencional ou non-, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo...
- Gozar compartindo a escoita e a lectura en voz alta de textos literarios: contos, relatos, lendas, poesías, rimas, adiviñas...
- Utilizar a biblioteca con respecto e coidado, valorándoa como recurso informativo, de entretemento e gozo.

- Expresarse e comunicarse utilizando medios, materiais e técnicas propios das diferentes linguaxes artísticas e audiovisuais.
- Mostrar interese por explorar as súas posibilidades de expresión e representación, por gozar coas súas producións e por compartir as experiencias creativas, estéticas e comunicativas.
- Utilizar, na medida das súas posibilidades, a linguaxe audiovisual e as tecnoloxías da información e comunicación como vehículo de expresión e comunicación.

5.7 Avaliación da propia práctica docente

Os procedementos para avaliar a propia programación serán a observación, o diálogo entre as compoñentes do ciclo e a análise das dificultades atopadas no seu desenvolvemento. Tamén se realizarán propostas de mellora das dificultades atopadas.

Alomenos unha vez ao mes, as reunións do equipo de ciclo de E.Infantil terán por obxecto avaliar o desenvolvemento da práctica docente e aplicar as medidas correctoras que esa avaliación aconselle. Un resumo do tratado nestas reunións será corrixido nas actas correspondentes redactadas pola coordinadora do ciclo.

Con respecto ós aspectos a avaliar, e seguindo o establecido no art. 20.6 da citada Orde de avaliación, no noso centro o equipo de infantil avaliará a súa práctica docente de acordo ós seguintes indicadores:

1.A organización da aula, o seu clima escolar e a interacción entre o alumnado, así como a relación entre o profesorado e o alumnado	SI	NON
1.1.Organización da aula en función das necesidades e intereses dos nenos e das nenas.		
1.2.Calidez, seguridade e confortabilidade do ambiente psicosocial e físico da aula.		
1.3.Estruturação espacial de cara a realización de actividades con distinto agrupamento.		
1.4.Organización temporal respectando os ritmos de actividade.		
1.5.Dispoñibilidade dos materiais para os nenos e as nenas permitindo o seu uso autónomo.		

1.6.Cantidad suficiente e idoneidade de recursos empregados, de cara o desenvolvemento persoal.		
1.7.Distribución da aula axeitada favorecendo as boas relacións entre eles.		
1.8.Calidez e corrección nas relacións entre mestras/mestres/nenos/nenas.		
Dificultades atopadas		
Propostas de mellora		

2.A coordinación entre os profesionais dun mesmo ciclo e a coherencia entre os ciclos.	SI	NON
2.1.Regularidade das relacións entre as mestras e mestres da etapa favorecendo a súa coordinación.		
2.2.Relacións de calidade entre os mestres e mestras do mesmo ciclo.		
2.3.Coordinación entre os mestres/mestras de Infantil e o 1º ciclo de Primaria.		
2.4.Calidade e regularidade das relacións entre todos os mestres e mestras das diferentes etapas.		
Dificultades atopadas		
Propostas de mellora		

3.A regularidade e calidade da relación cos pais, nais e titores legais e a participación destes no proceso de aprendizaxe das súas fillas e dos seus fillos.	SI	NON
3.1.Contactos e relacións regulares coas familias.		
3.2.Calidade das relacións mestras/mestres/familias.		
3.3.Participación das familias nas actividades para as que son requiridas.		
3.4.Asistencia das familias ás reunións de grupo e de tutoría.		

Dificultades atopadas
Propostas de mellora

4.A adecuación da proposta pedagóxica e da propia planificación.	SI	NON
4.1.Os obxectivos propostos son suficientes e acordes coas características do alumnado.		
4.2.Os obxectivos propostos son acordes co desenvolvemento global de todas as capacidades e co nivel psicomadurativo do alumnado.		
4.3.Os contidos propostos son acordes cos coñecementos e ideas previas dos alumnos e das alumnas.		
4.4.Os contidos son interesantes para os nenos e nenas respondendo ás súas expectativas.		
4.5.Os contidos perseguen aprendizaxes significativas e funcionais.		
4.6.Coherencia entre obxectivos e contidos.		
4.7.As actividades están adaptadas ás necesidades e intereses dos alumnos e alumnas.		
Dificultades atopadas		
Proposta de mellora		

5.A adecuación da proposta metodolóxica na contribución á adquisición das competencias clave.		
5.1.Comunicación lingüística:	Conseguido	En proceso
- Escolta activa.		
- Expresión e comprensión oral e escrita.		
- Uso correcto de textos.		
- Empatía, diálogo, expresión de emocións e organización lingüística.		
5.2.Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía:	Conseguido	En proceso

- Manexo de elementos matemáticos.		
- Cálculo básico.		
- Procesos de razoamento.		
- Obtención de información.		
- Solución de problemas.		
- Aplicación de estratexias.		
- Aplicación de conceptos básicos.		
- Percepción de espazos físicos.		
- Interpretación e avaliación de feitos.		
- Observación de cambios.		
- Análise de fenómenos.		
- Interacción responsabe.		
- Formulación de hipóteses e contraste de solucións.		
5.3. Competencia dixital:	Conseguido	En proceso
- Busca e selección de información.		
- Análise e representación da información.		
- Desenvolvemento de actividades colaborativas.		
- Pensamento crítico.		
- Compresión do efecto das tecnoloxías.		
5.4. Competencia social e cívica:	Conseguido	En proceso
- Recoñecemento de dereitos e deberes.		
- Diálogo para a comprensión e a resolución de problemas e conflitos.		
- Comprensión das diferenzas culturais.		
- Sentido de pertenza.		

- Habilidades sociais.		
- Respecto aos principios.		
- Escoita activa.		
5.5. Conciencia e expresión culturais:	Conseguido	En proceso
- Desenvolvemento da imaxinación e a creatividade.		
- Coñecemento de técnicas e recursos.		
- Análise crítico de obras.		
- Expresión e comunicación en códigos artísticos.		
- Participación na vida e no patrimonio cultural como riqueza compartida.		
5.6. Aprender a aprender:	Conseguido	En proceso
- Análise.		
- Síntese.		
- Memoria.		
- Percepción.		
- Observación.		
- Planificación.		
- Organización.		
- Deseño de metas.		
- Control de recursos.		
- Formulación de preguntas.		
- Motivación intrínseca.		
- Valoración de procedementos.		
- Autorregulación.		
- Aceptación de erros.		

5.8 Iniciativa e espírito emprendedor:	Conseguido	En proceso
- Observación.		
- Planificación.		
- Organización.		
- Autoavaliación.		
- Análise de posibilidades e limitacións.		
- Actuación responsable.		
- Busca de alternativas.		
Dificultades atopadas		
Proposta de mellora		

6. A evolución no proceso de aprendizaxe do alumnado.		
Area I: Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal	Conseguido	En proceso
- Fómase unha imaxe persoal axustada, desenvolvendo autoestima e autonomía.		
- Coñece e representa o corpo e as posibilidades de acción e de expresión, coordinando e controlando progresivamente os xestos e os movementos.		
- Identifica, expresa e comunica os propios pensamentos, sentimentos, ideas, emocións e necesidades e respecta os das outras persoas.		
- Goza co xogo como medio para coñecer a realidade e favorecer a aceptación propia.		
- Toma a iniciativa para realizar tarefas sinxelas e cotiás con autonomía, resolvendo problemas, reforzando o sentimento de autoconfianza e sendo quen de solicitar axuda.		

- Adquire hábitos e actitudes relacionados coa seguridade, a hixiene, a alimentación, o coidado persoal e o fortalecemento da saúde.		
Área II: Coñecemento do contorno	Conseguido	En proceso
- Observa e explora o contorno físico e situacións e feitos significativos con interese.		
- Iníciase nas habilidades matemáticas básicas manipulando e establecendo relacións.		
- Toma a iniciativa na formulación de hipóteses e busca respostas a diferentes situacións.		
- Coñece e valora os elementos e cambios do contorno natural e desenvolve actitudes de coidado, respecto e responsabilidade na súa conservación.		
- Achégase a distintos grupos sociais cunha actitude de confianza, respecto e aprecio.		
- Relaciónase cos demais interiorizando pautas de convivencia e comportamento social.		
- Coñece e valora elementos significativos propios da tradición e da cultura galega.		
Área III: Linguaxes: comunicación e representación	Conseguido	En proceso
- Aproxímase ao uso oral dunha lingua estranxeira con interese.		
- Emprega e valora as diversas linguaxes como instrumentos de comunicación, de expresión, de representación, de aprendizaxe e de gozo.		
Área III: Linguaxes: comunicación e representación	Conseguido	En proceso
- Comunícase de forma oral nas dúas linguas oficiais con distintos propósitos, persoas e en diversidade de contextos, valorándoas para relacionarse e regular a		

convivencia.		
- Achégase á lingua escrita en situacións contextualizadas e reais.		
- Comprende, reproduce, reescribe e recrea textos a través das diversas linguaxes.		
- Fai uso da biblioteca en diferentes actividades da vida cotiá, valorándoa como fonte de pracer e como medio de información, de interacción, de aprendizaxe e de gozo.		
- Emprega as linguaxes artísticas en diversos contextos e descubre e coñece obras artísticas potenciando a capacidade creativa e desenvolvendo a imaxinación.		
- Amosa autoconfianza nas propias producións artísticas e valora as dos demais.		
- Coñece e emprega as tecnoloxías da información e da comunicación, valorándoas como instrumentos de información, creación, expresión e comunicación.		
Dificultades atopadas		
Proposta de mellora		

6. ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS.

As distintas orientacións metodolóxicas para o 2º ciclo de E.I. preséntanse agrupadas en seis epígrafes:

6. 1. Ambiente de aprendizaxe.

Unha axeitada organización do ambiente, incluíndo espazos, recursos e distribución do tempo, será fundamental para a consecución das intencións educativas.

Espazos.

-Na distribución do espazo preverase que as nenas e os nenos dispoñan de lugares propios e de uso común para compartir, para estar sós e para xogar e para relacionarse cos demais; espazos para actividades que requiran unha certa concentración e espazos amplos que faciliten o movemento.

Preveremos as distintas situacións xerando un ambiente físico de aprendizaxe grato, afectivamente significativo e esteticamente agradable que lle permita ao alumnado sentirse cómodo, seguro e acollido.

Materiais.

-Os materiais curriculares axeitaranse aos tipos de contidos, ás características e necesidades específicas do contexto educativo e, consecuentemente, ás características individuais do alumnado. Estes materiais permitirán distintos graos de uso; para iso, serán o máis diversos posible, ofrecerán múltiples posibilidades de utilización en función das necesidades de cada situación e momento.

-Estarán presentes nas aulas elementos do medio natural e sociocultural que favorezan o vínculo coa identidade do alumnado e creen un ambiente significativo, ademais de despertar o interese por explorar e experimentar cos elementos que as nenas e os nenos teñen ao seu dispor.

Tempos.

-Será necesario organizar o tempo baixo presupostos de flexibilidade, de xeito que permitan ao profesorado adecualo ás características das tarefas. No desenvolvemento da xornada escolar combinaranse tempos de rutinas con tempos de actividades específicas segundo as características e necesidades dos nenos e nenas.

6. 2. Perspectiva didáctica.

Organizaranse os contidos tendendo cara a un «enfoque globalizador», que debe entenderse como a opción que determina que as propostas didácticas teñan como punto de partida situacións globais –situacións comunicativas, conflitos ou cuestións sociais, problemas de calquera tipo...-nas cales se poñerán en xogo os contidos das diferentes áreas. Na proposta didáctica terán cabida as secuencias de aprendizaxe, os proxectos ou as unidades didácticas que engloben contidos de diferente tipo e de distintas áreas, aínda que tamén é conveniente planificar outras actividades que alternen coas propostas globalizadas. Atenderase aos seguintes aspectos:

-É importante ofrecerlles ás nenas e aos nenos situacións de aprendizaxe nas cales poidan facer propostas, tomar decisións, organizar e anticipar as súas accións. Para iso pódense empregar diversas estratexias e recursos: a través de preguntas, follas de planificación, cos seus propios debuxos, opinións e propostas nos tempos de faladoiro, e mesmo a caixa de suxestións.

-A organización de proxectos, consensuais, negociados e levados a cabo colectivamente polo grupo, ou a realización de asembleas para comentar acontecementos ou discutir e decidir determinados aspectos da actividade diaria constitúen valiosas estratexias que as persoas docentes utilizaremos porque son altamente motivadoras e favorecen o desenvolvemento das relacións interpersoais, o establecemento de vínculos afectivos, así como que a nena e o neno se sintan membros do grupo e participen activamente nel.

-A formulación de preguntas abertas por parte da mestra ou mestre acerca de determinados feitos ou situacións, á parte de estimular a linguaxe infantil, contribúe eficazmente a ensinarlles ás nenas e aos nenos a facerse interrogantes pertinentes e a buscar respostas axeitadas, promovendo o diálogo e o intercambio de opinións sobre calquera tema que se estea investigando na aula.

-É imprescindible destacar a importancia do xogo como actividade propia desta etapa, xa que as cativas e os cativos, mentres xogan, manipulan obxectos nun espazo e nun tempo, crean e transforman -formas, tamaños, espazos, volumes-, establecen relacións, deseñan situacións e invisten a acción da súa emotividade e simbolismo; manifestan a través desta actividade lúdica as súas vivencias e experiencias e van afondando en novos niveis de relación e de interacción.

-A afectividade debe ser o fío condutor de toda situación de ensino-aprendizaxe. As nenas e os nenos deben sentirse seguros e construír coñecemento a partir da formación dunha autoimaxe positiva.

6.3. O papel do profesorado.

-É fundamental que os mestres sexamos quen de potenciar no noso alumnado unha serie de habilidades de pensamento que o axuden a encontrarlle sentido á súa experiencia; isto é: involucrarse en proxectos con xogos e actividades que o fagan observar, pescudar, imaxinar, adiviñar, buscar alternativas, formular hipóteses, anticipar consecuencias...; habilidades esenciais todas elas para conectar as experiencias presentes coas pasadas, formular problemas, facer estimacións, medir..., ademais de proporcionarlles ás nenas e aos nenos

ferramentas que lles permitan evolucionar nos coñecementos e nas habilidades que desenvolveron, co fin de garantir a construción de novas aprendizaxes.

-Para ofrecer unha intervención que conecte co saber, co saber facer e co saber estar de cada criatura é necesario partir dos esquemas de coñecemento do alumnado e do significado que lles atribúe. As mestras posicionarémonos como mediadoras entre o alumnado e a cultura, atendendo á súa diversidade e tendo en conta situacións que requirirán, ás veces, dirixir, suxerir, e outras acompañar. A partir da observación do que as nenas e nenos saben, podemos intervir en cada caso de xeito máis próximo aos seus coñecementos -axudar a reflexionar sobre o modo de indagar o que di un texto, buscar pistas, buscar coherencia, etc.

-As educadoras velaremos por crear un ambiente educativo onde prime a valoración positiva nas interaccións, evitando as comparacións, a desvalorización, estigmatización ou ridiculización. É importante favorecer que as nenas e os nenos expresen libremente as súas opinións, os seus sentimentos e suxestións, e que os adultos creen condicións para que sexan escoitados, aceptados e respectados nas súas diferenzas.

-As persoas adultas deben ter altas expectativas nas posibilidades das nenas e dos nenos en todos os planos e darlles sinais claros das súas potencialidades, animando e preocupándose de que os nenos e nenas poidan superar desafíos, perseverando e desenvolvendo a tolerancia á frustración.

-Débese evitar valorar máis os acertos que os erros e corrixilo todo. Cambiar a idea de evitar os erros pola de empregar os erros, e tamén os acertos, como fonte de información dos coñecementos dos nenos e nenas. Crear un clima de aceptación e de respecto mutuo no cal equivocarse sexa un paso máis no proceso de aprendizaxe, en que cada criatura se sinta retada e ao tempo con confianza para pedir axuda.

-Seremos prudentes á hora de facer valoracións sobre as producións infantís para preservar a espontaneidade da creación fronte aos estereotipos e aos criterios preestablecidos de beleza ou de perfección.

-A intervención da persoa docente -guiando, animando, apoiando, abrindo novos camiños, suxerindo...- estimulará a creatividade e contrarrestará estereotipos e convencionalismos.

6. 4. O papel do alumnado.

-Terase en conta que cando os nenos e nenas chegan á escola xa teñen un percorrido no seu coñecemento, e potenciarase a súa capacidade para descubrir e sentirse exploradores

activos, poñendo á súa disposición os medios que llo possibiliten, así como tamén o acceso a obxectos ou a novas fontes de coñecemento.

-Cando a un grupo de nenas e nenos se lles confiren responsabilidades de progresiva complexidade en relación con ámbitos referidos a si mesmos, ás demais persoas e ao medio natural, estamos abríndolle a posibilidade de que aprecie e valore os seus logros e esforzos e os das outras persoas, avanzando no proceso de autonomía persoal.

-É igualmente importante ofrecerlle ao alumnado situacións de aprendizaxe que incentiven e potencien a realización das súas propias propostas, a toma de decisións, así como a posibilidade de anticipar as súas accións, a organización das actividades, os materiais e recursos que se van empregar, facéndolle ver que todas e todos poden realizar accións por si mesmos e compartilas cos demais.

-Potenciarase que o alumnado reflexione sobre os seus progresos mostrándolle as súas producións e realizando unha coavaliación. Isto resulta sempre satisfactorio e un motivo de fortalecemento da autoestima.

6. 5. Agrupamentos.

Para poder atender á diversidade do alumnado e á aprendizaxe de contidos de distinta natureza, organizaranse diversas formas de agrupamento tendo en conta as potencialidades de cada unha delas:

-O gran grupo é apropiado cando se trata de planificar conxuntamente as actividades, exposicións, lectura dalgúns textos, distribución de tarefas, explicacións, presentación de modelos, debates, asemblea, conferencias, etc.

-O grupo pequeno é o ideal para favorecer a interacción cooperativa, permite asignar a cada nena ou neno tarefas concretas e estruturadas de tal xeito que a mestra ou mestre poida prestar as axudas axeitadas segundo o grao de realización da tarefa. Deben ser variables, homoxéneos e heteroxéneos. A organización en parellas acostuma a ser moito máis rendible polo grao de implicación que comporta.

-A actividade individual é un bo recurso para a interacción máis específica coa persoa docente, ao tempo que promove as estratexias de planificación da acción, a responsabilidade, a autonomía e a autoxestión.

6. 6. Apertura ao contorno.

A educación infantil acada o seu pleno sentido nun marco de colaboración e coordinación entre os elementos que inciden no proceso educativo das nenas e dos nenos: o equipo docente, as familias e o contorno.

En canto á relación coas familias, é necesaria unha boa comunicación e coordinación con ela, xa que a eficacia da educación infantil depende, en gran medida, da unidade de criterios educativos na casa e na escola.

En canto á apertura ao contorno, planificaranse visitas de membros da comunidade educativa; neste eido, a creación do horto, poderá ser aproveitado para convidar ó centro a persoal especialista que colabore nesta tarefa ou que nos forme e oriente sobre todo o que conleva manter un horto, de xeito que esta experiencia sexa moito máis enriquecedora e aberta á comunidade. De igual forma, a persoa docente propiciará experiencias nas cales teñan cabida as relacións con nenas e con nenos doutras aulas e con persoas adultas, xa que así, non só se contribúe en gran medida a que os nenos e nenas vaian ampliando as súas relacións, senón que se permite descentrar positivamente a tarefa educativa da persoa docente e da aula.

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

1. As propostas educativas para atender á diversidade basearanse en principios inclusivos, integradores e non discriminatorios.
2. Teremos en conta a diversidade do alumnado, adaptando as nosas actuacións e a práctica educativa ás características persoais, necesidades, intereses e estilo cognitivo das nenas e dos nenos, dada a importancia que nestas idades adquiren o ritmo e o proceso de maduración.
3. O centro deseñará, a través do departamento de orientación, accións e recursos encamiñados á atención temperá e á prevención de dificultades ou problemas de desenvolvemento ou de aprendizaxe. Así mesmo, facilitarase a coordinación de cantos axentes interveñan na atención deste alumnado.
4. As medidas de atención á diversidade que adopta o centro formarán parte do PE.
5. Terase en conta o principio de flexibilidade para adecuar a educación á diversidade de aptitudes, intereses e necesidades do alumnado en toda a etapa educativa.

8. CONTRIBUCIÓN DESDE AS ÁREAS DE EDUCACIÓN INFANTIL AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

No marco da proposta realizada pola Unión Europea, así coma o anexo II do Decreto 330/2009 de 4 de xuño, establece *oito competencias básicas* que o alumnado debe desenvolver e acadar ao longo do ensino básico. Aínda que estas veñen indicadas para o ensino obrigatorio, é preciso que o seu desenvolvemento se inicie desde o comezo da escolarización, de xeito que a súa adquisición se realice de forma progresiva e coherente.

- Competencia en comunicación lingüística.
- Competencia matemática.
- Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico.
- Tratamento da información e competencia dixital.
- Competencia social e cidadá.
- Competencia cultural e artística.
- Competencia para aprender a aprender.
- Autonomía e iniciativa persoal.

Actualmente a LOMCE, e a nova modificación da mesma (Ley Orgánica 3/2020 de 29 de decembro pola que se modifica a Ley Orgánica 3/2006 de 3 de maio de Educación-LOMLOE) fai alusión as competencias, como elemento curricular.

Estas competencias básicas, polo tanto, orientarán e impregnarán o currículo de educación infantil, téndose como referentes que guíen a práctica educativa e condicionen o tratamento das áreas.

Estas competencias, seguindo a LOMCE e o Decreto 105/2014 do 4 de setembro polo que se establece o currículo de Educación Primaria, actualmente denomínanse Competencias Clave as cales debán alcanzar ao finalizar a ensinanza obligatoria:

- Competencia dixital.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- Competencia en comunicación lingüística.
- Conciencia e expresións culturais.
- Competencia para aprender a aprender.
- Competencias sociais e cívicas.
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

8. 1. As competencias clave e a súa repercusión na metodoloxía.

Definimos competencia como a “capacidade para mobilizar axeitadamente un conxunto de coñecementos, capacidades, habilidades e actitudes precisas para realizar actividades diversas con un certo nivel de calidade e eficacia.”(Bisquerra e Pérez, 2007).

A incorporación das competencias clave no currículo obriga a reformular a práctica educativa. Precísase un cambio, débense abandonar os tradicionais modelos de transmisión do coñecemento por modelos que permitan a mobilización de diferentes recursos cognitivos. A primeira referencia que atopamos en educación a estas competencias é no informe “A educación encerra un Tesouro”, de Jackes Delors, para a UNESCO, cando establece os catro pilares da educación: aprender a ser, a facer, a coñecer e a vivir e convivir.

Así pois, o paradigma educacional referente debe ser o de «aprender a aprender» e de «aprender facendo». Cómpre unha aprendizaxe significativa que se transfira a situacións da vida real e que implique a resolución de problemas na práctica.

En Educación Infantil, atendendo ó Decreto 330/2009 4 xuño, encontrámonos con que non son elementos prescriptivos, senón orientativos, aínda que si que se considera importante facer unha primeira aproximación a cada unha delas, xa que se axuda ó alumnado ó desenvolvemento das distintas Intelixencias Múltiples proposta por Howard Gardner (Interpersoal, intrapersoal, espacial, kinético-corporal, musicalr, lingüística, lóxico-matemática e naturalista). Todas estas competencias, débeas desenvolver e acadar o alumando, ao longo do ensino básico.

Para desenvolver as competencias básicas (Decreto 330/09 de 4 de xuño) é necesario traballar, sobre todo, por proxectos e resolvendo problemas; así propoñeranse tarefas e retos que inciten as alumnas e os alumnos a mobilizar os seus coñecementos e habilidades. Desde a metodoloxía de proxectos trátase de achegar a escola á vida diaria. Empregando un enfoque globalizador, partindo dos intereses das nenas e dos nenos, das súas experiencias e coñecementos previos aplicandolles unha aprendizaxe significativa.

Actualmente, e tendo en conta a LOMCE, e o Decreto 105/2014 do 4 de setembro polo que se establece o currículo de Educación Primaria, así como a Orde ECD/65/2015 de 21 de xaneiro na que se describen a relación entre competencias, obxectivos e contidos, as *competencias clave* atinxen ós seguintes aspectos:

- **Competencia en comunicación lingüística.**

Esta competencia refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e

comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta.

Os coñecementos, destrezas e actitudes propios desta competencia permiten expresar pensamentos, emocións, vivencias e opinións, así como dialogar, formarse un xuízo crítico, xerar ideas, estruturar o coñecemento, darlle coherencia a un discurso e ás propias accións e tarefas, adoptar decisións e gozar escoitando, lendo ou expresándose de forma oral ou escrita, todo o cal contribuirá ademais ao desenvolvemento da autoestima e da autoconfianza.

Contribuirase á mellora da competencia lingüística desde a educación infantil fomentando a participación, respectando a diversidade de respostas e ofrecendo un clima no que se anime a ler, escribir e conversar.

• **Competencia matemática e competencias básicas de ciencia e tecnoloxía.**

Consiste na habilidade para empregar e relacionar os números, as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e razoamento matemático, tanto para producir e interpretar distintos tipos de información, como para ampliar o coñecemento sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade, e para resolver problemas relacionados coa vida cotiá e co mundo laboral. Así mesmo, esta competencia implica o coñecemento e manexo dos elementos matemáticos básicos –distintos tipos de números, medidas, símbolos, elementos xeométricos, etc.- en situacións reais ou simuladas da vida cotiá, e a posta en práctica de procesos de razoamento que levan á resolución dos problemas ou á obtención de información.

Contribuirase á mellora desta competencia na educación infantil na medida en que os elementos e razoamentos matemáticos sexan empregados para enfrontarse ás situacións cotiás e reais que o precisen.

• **Competencias sociais e cívicas.**

Esta competencia refírese á habilidade para interactuar co mundo físico, de modo que se facilite a comprensión de sucesos, a predición de consecuencias, así como o coidado do medio natural e a protección da saúde individual e colectiva. Así mesmo, a competencia de interactuar co espazo físico leva implícito ser consciente da influencia que ten a presenza das persoas no espazo, a súa actividade, as modificacións que introducen e as paisaxes resultantes, así como da importancia de que todos os seres humanos se beneficien do desenvolvemento e de que este procure a conservación dos recursos e a diversidade natural, mantendo a solidariedade global e interxeracional. Supón, así mesmo, demostrar espírito

crítico na observación da realidade e na análise das mensaxes informativas e publicitarias, así como uns hábitos de consumo responsable na vida cotiá. En definitiva, esta competencia implica o desenvolvemento e aplicación do pensamento científico- técnico para interpretar a información que se recibe e para predicir e tomar decisións con iniciativa e autonomía persoal nun mundo en que os avances que se van producindo nos ámbitos científico e tecnolóxico teñen unha influencia decisiva na vida persoal, na sociedade e no mundo natural. Contribuirase, polo tanto, á adquisición desta competencia desde educación infantil iniciando o alumnado no pensamento científico, potenciando habilidades de investigación: formular hipóteses, recoñecer evidencias, observar, formular interrogantes, descubrir alternativas, verificar, predicir, xerar novas ideas e solucións...

• **Competencia dixital.**

Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información e mais para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van desde o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes unha vez tratada, incluíndo a utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como elemento esencial para informarse, aprender e comunicarse. Está asociada coa busca, selección, rexistro e tratamento ou análise da información, utilizando técnicas e estratexias diversas para acceder a ela segundo a fonte a que se acuda e o soporte que se empregue: oral, impreso, audiovisual, dixital ou multimedia.

O tratamento da información e a competencia dixital implican ser unha persoa autónoma, responsable, crítica e reflexiva ao seleccionar, tratar e utilizar a información, así como as distintas ferramentas tecnolóxicas.

Tamén ter unha actitude crítica e reflexiva na valoración da información dispoñible, contrastándoa cando é necesario e respectando as normas de conduta acordadas socialmente para regular o uso da información.

Se desde a educación infantil se quere contribuír a mellorar esta competencia, é preciso que se propoñan situacións nas cales sexa necesario resolver problemas reais, para o cal se recorrerá ao tratamento da información e ao uso dos recursos tecnolóxicos dispoñibles.

• **Conciencia e expresións culturais.**

Esta competencia supón coñecer, comprender, apreciar e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de enriquecemento e de gozo e considéralas como parte do patrimonio dos pobos. Apreciar o feito cultural en xeral, e o feito artístico en particular, leva implícito dispoñer daquelas habilidades e actitudes que permiten

acceder ás súas distintas manifestacións, así como habilidades de pensamento, perceptivas e comunicativas, sensibilidade e sentido estético para poder comprendelas, valoralas, emocionarse e gozalas.

Na educación infantil contribuírase ao desenvolvemento desta competencia cando o centro estea aberto ás diferentes manifestacións culturais e artísticas, converténdose nun espazo en que se aprecie e goce coa arte e coas manifestacións culturais, onde se potencie o emprego dalgúns recursos da expresión artística para realizar creacións propias; onde se manteña unha actitude aberta, respectuosa e crítica cara á diversidade de expresións artísticas e culturais e onde se impulse cultivar a capacidade estética e creadora de cada criatura e o interese por participar na vida cultural e por contribuír á conservación do patrimonio.

- **Competencia para aprender a aprender.**

Aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de maneira cada vez máis eficaz e autónoma de acordo cos propios obxectivos e necesidades.

Esta competencia ten dúas dimensións fundamentais: a adquisición da conciencia das propias capacidades -intelectuais, emocionais, físicas-, do proceso e das estratexias necesarias para desenvolvelas; e a conciencia do que se pode facer por un mesmo e do que se pode facer con axuda doutras persoas ou recursos. Significa ser consciente do que se sabe e do que é necesario aprender, de como se aprende e de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe, optimizándoos e orientándoos a satisfacer obxectivos persoais.

Contribuírase á mellora desta competencia deseñando unha práctica educativa que incida na potenciación da comprensión e da expresión lingüística, da memoria, da motivación, da observación, dos rexistros das aprendizaxes, do traballo cooperativo e por proxectos, da resolución de problemas, posibilitando por parte dos nenos e nenas a planificación e organización da tarefa que se vai realizar, a selección e o tratamento da información a través dos diferentes recursos tecnolóxicos.

- **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.**

Esta competencia refírese, por unha parte, á adquisición da conciencia e aplicación dun conxunto de valores e actitudes persoais interrelacionadas como a responsabilidade, a perseveranza, o autocoñecemento e a autoestima, a creatividade, a autocrítica, o control emocional, a capacidade de elixir, de calcular riscos e de afrontar os problemas, así como a

capacidade de demorar a necesidade de satisfacción inmediata, de aprender dos erros e de asumir riscos. Por outra parte, remite á capacidade de elixir con criterio propio, de propoñer proxectos e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais -no marco de proxectos individuais ou colectivos- responsabilizándose deles tanto no ámbito persoal, como no social e no laboral. Poderase contribuír a mellorar esta competencia cando se permita imaxinar, emprender accións, desenvolver proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza e responsabilidade.

O enfoque por competencias modifica os puntos de vista convencionais sobre a forma de aprender e de ensinar, pois o aspecto central non é a acumulación de coñecementos, senón o desenvolvemento das posibilidades que posúe calquera individuo mediante fórmulas «de saber» e «de facer» contextualizadas.

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

En Educación Infantil festexaremos tanto a nivel de aula como de ciclo actividades complementarias (saídas, visitas...) así como conmemoracións establecidas na Orde de calendario escolar para o curso 2021/2022, tales como O día da paz, O día do libro, O día de Rosalía, O día contra o acoso escolar, Día internacional da muller, Semana das Letras Galegas... Así como, tamén celebraremos as seguintes festas tradicionais: Samaín, Magosto, Nadal, Entroido... Propostas e organizadas por parte dos órganos de coordinación docente e de orientación (EACE, EDLG, TIC, Biblioteca...) e sempre que a situación da pandemia o permita. En todo caso de realizarse, primarán as que se poidan desenvolver ao aire libre, cumprir medidas de distancia social, entre outras como se recollen no Plan de adaptación do centro ao contexto covid.

10. CONCRECIÓN DO PLAN DE ACOLLIDA

O centro planificará o período de adaptación do alumnado para favorecer a transición desde a familia ou desde a escola infantil de primeiro ciclo á nova situación de ensino aprendizaxe.

Actividades de acollida:

- Reunión cos pais e nais en setembro.
- Entrevistas individuais ás familias.
- Período de adaptación do alumnado: (ver cadro)
- Reunións cos pais e nais periodicamente.

Creación dun clima de convivencia acolledor e aberto, con:

- Actividades de presentación e coñecemento dos alumnos e alumnas (xogos, debuxos...)
- Normas razoadas de convivencia na titoría (murais explicativos, tarxetas recordatorio, contos, cancións...), rutinas da clase... Responsabilidades e alumnado responsable.
- Traballo sistemático de establecemento e afianzamento de condutas de convivencia pacífica e actitudes de tolerancia e rexeitamento da violencia, atención especial á solución de conflitos de convivencia.

Outras actuacións do colexio facilitadoras da convivencia positiva:

- Organización dos espazos no patio durante o recreo de xeito que se eviten as confrontacións.

10.1. Organización do período de adaptación para o curso 2021/2022.

As fases que se deseñaron para este período son as seguintes:

Con respecto a este punto, anotar que, a Orde de calendario escolar establece que como máximo durará 10 días lectivos. Non obstante, este curso durará ata o 30 de setembro incluído debido á situación anómala provocada pola COVID así como o establecido no Plan de adaptación do centro ao contexto COVID e plan de Acolida.

ORGANIZACIÓN PERIODO DE ADAPTACIÓN:

- ❖ **O 13 e 14 de setembro:** a aula está dividida en dous grupos:A e B. Cada grupo permanece na escola 1 hora.
- ❖ **Do 15 e o 16 de setembro:** a aula está dividida en dous grupos:A e B. Permanecerán na escola 1 hora e 30 minutos.
- ❖ **O día 17 de setembro:** virán todos xuntos durante 2 horas e 20 minutos. Deben traer a merenda.
- ❖ **Os días 20 e 21 de setembro:** acuden todos xuntos á escola durante 3 horas e 20 minutos. Deben traer merenda.
- ❖ **A partir do 22 de setembro:** día completo de 9:20 a 14:15 horas.

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
			Día 9	Día 10
			Entrevistas coas familias	Entrevistas coas familias
Día 13	Día 14	Día 15	Día 16	Día 17
GRUPO A (De 9:40 a 10:40) GRUPO B (De 11:00-12:00)	GRUPO A (De 9:40 a 10:40) GRUPO B (De 11:00-12:00)	GRUPO A (De 9:40 a 11:10) GRUPO B (De 11:30-13:00)	GRUPO A (De 9:40 a 11:10) GRUPO B (De 11:30-13:00)	TODOS (grupo A e B) de 9:40-12:00. Traen merenda
Día 20	Día 21	Día 22		
TODOS (grupo A e B) de 9:40-13:00. Traen merenda	TODOS (grupo A e B) de 9:40-13:30. Traen merenda	<u>A partir deste día horario completo (9:20-14:15)</u>		

11. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Tal e como establece a Lei 4/2011 do 30 de xuño de convivencia e participación da comunidade educativa, e o Decreto 8/2015 de 8 de xaneiro que desenvolve esta Lei, o Plan de Convivencia ten por finalidade favorecer propostas educativas que axuden ao centro a conseguir a formación no respecto dos dereitos e liberdades fundamentais, así como no exercicio da tolerancia e a liberdade dentro dos principios democráticos de convivencia, a desenvolver a motivación do alumnado pola aprendizaxe, e mellorar a cohesión e as relacións internas. Este plan pretende abordar este proceso na etapa de EI, de forma sistemática e organizada, e como unha parte fundamental da educación en valores.

Os tipos de conflito máis frecuentes que atopamos entre o alumnado son:

- Comportamentos disruptivos na aula: levantarse sen permiso, falar cos compañeiros, etc.
- Distraccións e falta de atención.
- Perda de respecto entre iguais, e perda do respecto ao profesor
- Excesiva competitividade.
- Desobediencia ás ordes educativas do profesor.
- Baixo grao de aceptación do “diferente”.

- Xogos non axeitados

En canto ás familias:

- Tendencia a xustificar aos fillos/as con respecto ao incumprimento das normas.

As accións que realizaremos para contribuír ao plan de convivencia do centro son:

- Fomentaremos unha metodoloxía baseada no traballo cooperativo, axuda entre iguais, atención á diversidade, traballo das habilidades sociais e da intelixencia emocional, traballo dos valores, etc.
- Difusión das normas entre o alumnado e debate das mesmas. (O alumnado participará na súa elaboración)
- Difusión dos dereitos e deberes do alumnado.
- Educar ao alumnado para facer fronte aos conflitos promovendo actitudes de aceptación, respecto, diálogo e consenso.
- Reunións coas familias co fin de implicalos na marcha do centro, de crear un clima de confianza, de difundir as normas, de dar e obter información, etc.

12. EDUCACIÓN EN VALORES

A educación integral dos alumnos e as expectativas da sociedade demandan un currículo que non se limite só ós contidos académicos, senón que inclúa tamén a adquisición das habilidades sociais e a asunción de valores para a vida e a convivencia dende os primeiros anos escolares, como aspectos indispensables para o desenvolvemento.

Isto lévanos a falar da educación en valores, que non se circunscribe dentro dunha área determinada, senón que nos afecta en diferentes hábitos da vida e que se debe traballar desde as diversas perspectivas que ofrecen as distintas áreas, así pois de forma globalizada. As principais temáticas ou ámbitos son: Educación para a saúde e a calidade de vida, Educación para a sostibilidade ambiental, Educación para a paz e os dereitos democráticos, Educación para a igualdade de sexos, Educación para a convivencia e a resolución do conflito pacífica, Educación a non violencia de xénero, Educación para o consumidor responsable, Educación para o ocio e Educación viaria.

Estes temas ímolos traballar dende un dobre plano: por un lado en forma de actividades globalizadas dentro da aula como, por exemplo, no momento da merenda cun calendario semanal de alimentos saudables e variados; e, por outro lado, iremos completando ao longo do curso actividades concretas a través dos distintos centros de interese ou proxectos de traballo. Asemade, na atención educativa plantexamos un traballo

educativo centrado na educación dos sentimentos e na potenciación da mellora das relacións interpersoais.

13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN

A introdución das novas tecnoloxías da información e a comunicación na etapa de infantil realizarase por parte das titoras con actividades tanto na aula como na sala de informática do Centro.

Os nenos e nenas deberían utilizar o ordenador para traballar materias tan importantes como a memoria visual, a lectura, a aprendizaxe de letras e palabras, o cálculo numérico, a atención e a discriminación visual.

Nestas idades, a clave do éxito motivador dos ordenadores está na elección dos programas educativos axeitados. Deben ter unha presentación agradable e doada de interpretar. Os gráficos sinxelos e a música son básicos. O teclado case non se usa, pois élleis máis doado manexar o rato. Ademais, os contidos e as actividades propostas deben ser variados e en forma de xogo.

Tería dous grandes obxectivos de carácter xeral:

1. Inicialse no coñecemento de diferentes ferramentas dixitais e/ou tecnolóxicos.
2. Utilízalo como un recurso máis que nos vai permitir realizar certas actividades de carácter interactivo e multimedia.

Os obxectivos a conseguir, relacionados directamente con estes recursos serían:

1. Aproximarse ó uso de diferentes ferramentas dixitais e/ou tecnolóxicos.
2. Aproveitar as posibilidades dos diferentes recursos para desenvolver diversas habilidades do desenvolvemento (motrices, cognitivas, sociais, etc).
3. Respectar as normas de convivencia establecidas para o espazo do ordenador ou da sala de informática.
4. Respectar a quendas de uso dos diferentes recursos.
5. Usar con coidado e respecto os materiais e recursos.

14. ANEXO I: PROGRAMACIÓN DE MÚSICA E DE PSICOMOTRICIDADE

14.1 PROGRAMACION MÚSICA E.I. 2021-2022

I. INTRODUCCIÓN

A música é unha forma de linguaxe na que a función expresiva é unha das súas manifestacións fundamentais. Adquiriu valor como instrumento de comunicación masiva que chega e mobiliza ós seres de calquera idade, condición social ou recursos económicos.

Edgar Willems di que, *“a música favorece o impulso da vida interior e apela ás principais facultades humanas: a vontade, a sensibilidade, o amor, a intelixencia e a imaxinación creadora”*.

Os nenos/as disfrutan da música. Emociónanse ó ir experimentando emocións, sentimentos, gozando cos sons, que oen e producen. É unha linguaxe que permite que os nenos se comuniquen co interior das súas sensacións, e á vez entre eles.

Poden facer música, poden expresar a través das súas composicións e improvisacións, con sinxelos materiais os sons que mellor comuniquen o que senten.

É no contacto cos outros nenos e coa educadora que se enriquece este don musical que o neno posúe. Pódese acrecentar a evolución de capacidades naturais, e a construción progresiva do coñecemento, sen esquecer os gozos, e a vivencia, posta ó servizo da creación musical.

A canción é un dos medios máis representativos para introducir ó neno no mundo da música, dado que a través dela, xa fora escoitando ou asumíndoa como unha actividade, ponse en xogo elementos necesarios como o ritmo, a entoación, a melodía, o silencio...

As primeiras manifestacións musicais aumentan o seu valor afectivo e a súa forza comunicativa cando vai acompañado dunha melodía.

A finalidade da ensinanza da música é colaborar co proceso educativo, ós efectos de lograr o integral desenvolvemento do individuo.

Dentro do currículo de Educación Infantil (*Decreto 330/2009, do 4 de xuño*) atopamos dentro da área de Linguaxes: comunicación e representación, o bloque de “Linguaxe artística: plástica, musical e corporal”, que será onde atopemos os obxectivos e contidos a traballar nas sesións adicadas á educación musical.

Este bloque inclúe todos aqueles medios de expresión artística que favorecen a sensibilidade estética, a apreciación e a manifestación creativa das nenas e dos nenos. Recollerá todos aqueles contidos que se refiran á capacidade creativa para comunicar, representar e expresa a realidade a partir da elaboración orixinal que fan os nenos e nenas desde os seus sentimentos, ideas, experiencia e sensibilidade, a través de diversas linguaxes, unha delas é a linguaxe musical.

II. OBXECTIVOS

Os obxectivos para a educación musical na Educación Infantil son dous:

-Utilizar as diversas linguaxes como instrumentos de comunicación, de expresión de ideas e sentimentos, de representación, de aprendizaxe e de gozo.

-Comprender que as palabras, escrituras indeterminadas, números, notas musicais, iconas e outros símbolos e signos convencionais poden representar os pensamentos, experiencias, coñecementos, ideas e intencións das persoas.

III. CONTIDOS

Os contidos na Linguaxe musical en Educación Infantil son:

- Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiás.
- Utilización dos sons achados para a interpretación e a creación musical.
- Vivencia do son e do silencio.
- Recoñecemento de sons do contorno natural e social, e discriminación dos seus trazos distintivos.
- Creación de secuencias de xestos e ritmos a partir das sensacións que lle xera a música.
- Audición atenta de obras musicais populares, clásicas e contemporáneas.
- Participación activa e gozo na interpretación de cancións.
- Creación, mediante a música dos propios patróns, recreando situacións, ideas, feitos e sentimentos, mediante o humor, o absurdo e a fantasía, compartindo con outras persoas as propias creacións.

IV. CARACTERÍSTICAS EVOLUTIVAS

Marco do desenvolvemento das capacidades musicais entre 0 e 7 anos segundo Shuter-Dyson y Gabriel (1981):

IDADES	
0-1	Reacciona ós sons
1-2	Fai música espontaneamente
2-3	Comeza a reproducir frases de cancións oídas
3-4	Concibe o plan xeral dunha melodía; podería desenvolver o oído absoluto se estuda un instrumento
4-5	Pode discriminar rexistros de alturas; pode reproducir, por imitación, ritmos simples
5-6	Entende forte/suave; pode discriminar "igual" de "diferente" en esquemas melódicos ou rítmicos sinxelos

6-7	Progresos no canto afinado: percibe mellor a música tonal que a atonal
------------	--

V. AVALIACIÓN

Os CRITERIOS DE AVALIACIÓN na educación musical infantil son:

-Comprender mensaxes orais diversas, mostrando unha actitude de escoita atenta e respectuosa.

Este criterio refírese á capacidade para escoitar e comprender mensaxes, relatos, producións literarias, descricións, explicacións, informacións de diferentes emisores e emisoras: iguais, persoas adultas, diversos medios de comunicación –televisión, radio, webs...-, que lles permitan participar na vida da aula e na vida cotiá.

-Mostrar interese por explorar as súas posibilidades de expresión e de representación, por gozar coas súas producións e por compartir as experiencias creativas, estéticas e comunicativas.

Observarase o gusto por experimentar e explorar as posibilidades expresivas do corpo, da voz, dos elementos plásticos e dos sons.

Valorase tamén a capacidade para expresar as distintas impresións que lle producen a cadaquén as obras artísticas.

ANEXO: ADAPTACIÓN DO CURSO AO CONTEXTO COVID

Metodoloxía empregada no curso 2021-2022 de forma presencial

Traballarase os contidos anteriormente expostos na aula de referencia.

Adaptaranse as danzas e actividades de movemento para que manteñan a distancia e seguridade.

Poderán utilizar instrumentos ou obxectos musicais facendo unha desinfección posterior sen compartilos con outros grupos.

Metodoloxía empregada en caso de semipresencialidade / non presencial

A Aula virtual do centro empregarase como ferramenta para intercambiar tarefas actividades para que faga o alumnado dende o fogar. Así, en cada grupo dos 6 que compoñen o ciclo, poderán ver un apartado dedicado a música en cada aula virtual na cal se subirán propostas didácticas semanais.

Abalar móbil: como canle de información coas familias ou para mandar avisos das actividades que se suben á aula virtual, entre outras posibilidades relacionadas coa comunicación familias e os docentes.

Correo electrónico como medio que empregarán @s nen@s para mostrar evidencias das actividades que fagan nas súas casas, e tamén como recurso para as familias para consultar dúbidas ou informacións varias.

14.2. PROGRAMACIÓN PSICOMOTRICIDADE 2021/2022

I.INTRODUCCIÓN

Na Lei Orgánica 2/2006 de 3 de maio de Educación (LOE), non modificada nestes termos pola Lei Orgánica 8/2013 de 9 de decembro de mellora da calidade educativa (LOMCE), establécese que *a Educación Infantil contribuirá ó desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual do alumnado, polo que na nosa labor na aula, influirán os coñecementos que teñamos con respecto ó desenvolvemento psicomotor do neno, sen esquecer os vínculos desta dimensión coas restantes*. Na mesma liña, o Decreto 330/2009 do 4 de xuño polo que se establece o currículo da Educación Infantil en Galicia, establece no seu art. 12 *a necesidade de adaptar as ensinanzas ás características e capacidades do alumnado, polo que precisamos coñecer como o neno se desenvolve a nivel psicomotriz para planificar unha intervención educativa axeitada e adaptada a todos os momentos madurativos neste ámbito*. Igualmente, no mesmo referente atopamos multitude de obxectivos e contidos relacionados co desenvolvemento psicomotor e sensorial do neno.

Asemade, teremos en conta que a psicomotricidade ten que ver coas implicacións psicolóxicas do movemento e a acción corporal na relación do organismo co medio no que se desenvolve, e

que ven influída por aspectos madurativos (relacionados coa maduración cerebral) e ambientais (xa que a través do movemento e as súas accións, o neno entra en contacto con persoas e obxectos). De feito, o desenvolvemento psicomotor prodúcese impulsado pola dobre estimulación da maduración biolóxica inherente ó crecemento, e a estimulación social que o neno recibe.

Neste eido, cómpre sinalar que no desenvolvemento psicomotriz do neno no segundo ciclo da educación infantil, inflúen 3 leis fundamentais do desenvolvemento: a lei cefalo caudal, a lei próximo distal, a lei de actividades en masa aos específicos e a lei de flexores extensores. Tamén teremos en conta os diversos aspectos que configuran o que chamamos motricidades, sendo estes a motricidade grosa e fina, o esquema corporal, e a estruturación espazo temporal. Por último, e no referente aos estádios polos que pasa o neno no desenvolvemento motórico, podemos dicir en termos xerais e seguindo a Piaget, que esta evolución comeza no estadio sensoriomotor (ata os 2 anos de vida), no que o neno usa os sentidos e as habilidades motrices para coñecer o que lle rodea, confiando primeiro nos seus reflexos, e despois na combinación das súas capacidades sensoriais e motrices. Prepárase así para poder pensar con imaxes e conceptos, polo que o neno constrúe nestes anos as súas primeiras nocións grazas en gran parte á enorme evolución das súas habilidades e destrezas motrices. No estadio preoperacional, dos 2 aos 6 anos, o neno pasará dun estado prostrado e carente de intencionalidade ao dominio dos desprazamentos e á verticalidade, o que lle permite reconstruír os seus esquemas mentais a partir da asimilación e a acomodación.

Vemos pois que a psicomotricidade constitúe un aspecto de suma importancia no desenvolvemento infantil, para asegurar o desenvolvemento integral (físico, afectivo, social e intelectual) , polo que compre establecer unha planificación do seu desenvolvemento nas aulas.

II. MARCO CURRICULAR

OBXECTIVO

Como obxectivos da psicomotricidade en Educación Infantil, podemos comezar citando, de entre os obxectivos xerais da etapa do Decreto de Currículo de E.I., aqueles que máis se relacionan con este ámbito, sendo estes:

- Coñecer o seu propio corpo e o dos demais, as súas posibilidades de acción aprendendo a respectar as diferenzas.
- Adquirir progresivamente autonomía nas súas actividades cotiás.
- Desenvolver habilidades comunicativas en diferentes linguaxes e formas de expresión.
- E sentir o xesto, o movemento e o ritmo como recursos para a expresión e a comunicación.

Máis concretamente, dentro das áreas da nosa etapa, atópanse para o segundo ciclo multitude de obxectivos relacionados coa psicomotricidade. Os da primeira área, de coñecemento de si mesmo e autonomía persoal, céntranse en lograr unha autoimaxe axustada e positiva, e coñecer e representar o corpo, en identificar e expresar sentimentos e emocións e en planificar a propia acción. Na segunda área, de coñecemento do contorno, encóntranse obxectivos relacionados con observar e explorar o medio físico, social e natural; por último, na área de linguaxes, comunicación e representación, traballaranse obxectivos como avanzar no uso das linguaxes como medio de comunicación, e recoñecer, interpretar e comprender manifestacións non verbais.

Derivado de todo isto, podemos establecer como o obxectivo principal da psicomotricidade para esta programación, o de descubrir, coñecer e vivir o xogo como medio que favorece a aceptación propia, o desenvolvemento humano, a manifestación de emocións, o respecto ás demais persoas, a aceptación de regras, a seguridade persoal e a aceptación da identidade sexual e cultural.

III. CONTIDOS

Seguindo ao decreto curricular citado, os contidos na educación infantil débense traballar dun xeito globalizado, implicando nas propostas de actividades contidos de diferente natureza e de diferentes áreas. Así, podemos atopar contidos relacionados coa psicomotricidade na primeira área relacionados coa exploración, actuación e toma de decisións, que configurarán ao fin, o logro da autonomía persoal. Na segunda área, a través

do traballo de contidos relacionados co coñecemento activo dos diferentes elementos do medio a través do movemento e a acción, chegarase ao descubrimento e comprensión das relacións entre obxectos, fenómenos e feitos. Xa na terceira área, chega o momento de iniciar e desenvolver no neno todo tipo de linguaxes, no que as habilidades psicomotrices como a lateralidade, a coordinación visomanual, a visión-prensión... terán especial relevancia e traballo na área física e motórica.

Malia isto, e aínda que os contidos desta etapa vertébranse ao redor de 3 áreas pertencentes aos ámbitos de experiencia e desenvolvemento infantil, o decreto curricular citado anteriormente establece un bloque de contidos na primeira área, o de xogo e movemento, cunha serie de aspectos que se traballarán máis en profundidade nas sesións de psicomotricidade rexidas por esta programación.

Este bloque, establece que a través do propio movemento, o neno/a aprende a percibir o seu corpo, a asumilo, e a establecer unha mellor relación coas persoas, coñecendo pouco a pouco as súas posibilidades e descubrindo os seus límites. A través dos movementos, poderá mellorar e aumentar as posibilidades de desprazamento, recorrer espazos, abrir o ámbito da súa experiencia... razón pola que convén promover o xogo como actividade privilexiada que integra a acción coas emocións e o pensamento. Sobre estas bases, o alumnado irá construíndo a súa identidade persoal, a súa autonomía persoal e o desenvolvemento social.

Os contidos a traballar na psicomotricidade infantil son:

- Participación nos xogos e na actividade motriz, identificando as súas capacidades e confiando nas propias posibilidades de acción, amosando actitudes de iniciativa e constancia.
- Satisfacción polo crecente dominio persoal.
- Comprensión, aceptación e valoración de regras para xogar.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas, partindo do coñecemento e valoración dos xogos propios da comunidade e abríndose ao coñecemento e gozo dos das outras.
- Realización de movementos e posturas do corpo, coñecemento das partes e segmentos deste e das súas características diferenciais.
- Configuración progresiva do esquema corporal.

- Control e axuste corporal.
- Coordinación progresiva das súas habilidades psicomotrices finas e grosas.
- Adquisición dun maior dominio das súas capacidades corporais: desenvolvemento das habilidades motoras, do control de ton, do equilibrio, da respiración e da lateralidade.
- Adquisición de nocións básicas de orientación espacial e temporal e coordinación de movementos nos diferentes desprazamentos.
- Potenciación das súas capacidades motoras, de coordinación e de orientación no espazo.
- Valoración da relaxación como parte imprescindible na actividade física, adquirindo hábitos saudables de exercicio e descanso.

V.METODOLOXÍA

Seguindo os 6 puntos de orientacións metodolóxicas que establece o noso decreto curricular, cabe destacar na metodoloxía para esta programación de psicomotricidade o seguinte:

- Os recursos materiais empregados serán o máis variados e versátiles posibles tendo en conta a situación actual. En canto ao espazo, dispoñeremos do ximnasio de psicomotricidade, aínda que ocasionalmente ou por motivos organizativos, poderanse usar as aulas ou os patios como espazos de actividade física para poder manter as distancias e medidas de seguridade establecidas. No tocante ao tempo, as actividades das sesións (que son de 50 minutos, nos que hai que ter en conta o desprazamento e as medidas hixiénicas establecidas), pretenden ser de curta duración, dada a dispersión do alumnado destas idades; porén, irase aumentando a duración das actividades segundo o alumnado vaia desenvolvéndose e ganando maior control motor.
- Empregarase fundamentalmente a actividade individual dirixida como fío condutor das sesións, nas que se traballaran diversos aspectos dos xa relacionados anteriormente, dando especial importancia nas sesións a realización de relaxación, o respecto ás normas establecidas e á dinámica de grupo así coma as medidas de hixiene individuais.
- Os contidos traballarase en forma de espiral, é dicir, os contidos contémpanse ao longo dos 3 niveis educativos, mais o nivel de dificultade ou a complexidade das tarefas, irase complicando ou ben, propoñendo con outra profundidade.

- O/a mestre/a actuará como observador das condutas do alumnado, para detectar as posibles deficiencias que poida ter calquera neno (tanto no ámbito motor, afectivo, social, psicológico, etc.) e traballar mais esa carencia. Por outra banda, exercerá o papel de guía e de referente ante conflitos, dúbidas, dificultades para seguir normas... así mesmo, traballarase lonxe de estereotipos, primando a valoración positiva no trato co alumnado.
- No ANEXO especifícanse os criterios metodolóxicos en 3 casuísticas: ensino presencial, semipresencial ou non presencial, segundo os criterios establecidos na CCP e tendo en conta o Protocolo de adaptación do centro ao contexto COVID-19.

VI.AVALIACIÓN

Segundo os seis aspectos que a nosa orde de 25 de xuño de 2009 de implantación, desenvolvemento e avaliación, indica que debemos ter en conta á hora de avaliar, podemos facer unha distinción entre os criterios a ter en conta, obtendo así os referidos ao proceso de ensino aprendizaxe e os máis relacionados co desenvolvemento do neno. Así pois establécense os seguintes criterios:

Con respecto á práctica docente:

- Axeitar os espazos e tempos ás posibilidades e características do alumnado.
- Adecuar as sesións ás individualidades dos nenos/as que correspondan.
- Usar o espazo dun xeito apropiado para as propostas de actividades.
- Flexibilizar no posible o tempo para adaptarse aos diferentes ritmos dos nenos/as.
- Adaptar a programación de actividades aos diversos momentos, períodos, festividades, proxectos da aula, condicións externas, situación actual da pandemia,...
- Procurar a coherencia entre os elementos curriculares, e destes coas competencias clave.
- Flexibilizar o que sexa preciso a propia planificación para axeitarse as características, dificultades, intereses e as situacións que puideran xurdir o longo do curso cun posible confinamento... do alumnado.

Con respecto ao desenvolvemento do alumnado:

- Controlar e manter diversas posturas, adaptadas ás actividades e explorar as súas posibilidades.

- Coñecer o seu corpo, as súas posibilidades de acción, os seus segmentos, e manter unha actitude de coidado do mesmo e neste momento de hixiene como aspecto principal.
- Realizar, coordinar, controlar e explorar movementos e desprazamentos.
- Orientarse no espazo de forma axeitada á súa idade.
- Realizar rutinas saudables con respecto á actividade e a hixiene valorándoas positivamente.
- Usar o corpo na súa dimensión expresiva e xestual, tomando iniciativa e respectándose a sí mesmo e aos demais.
- Ser capaz de pasar de actividades motrices intensas a estados de relaxación, controlando e dando importancia á respiración.
- Empregar o espazo axeitadamente, respectando as normas de uso do mesmo.

ANEXO: PROGRAMACIÓN SEGÚN AS DIRECTRICES DA CCP (ADAPTACIÓNS RESULTADAS DA ADAPTACIÓN DO CURSO AO CONTEXTO COVID)

Metodoloxía empregada no curso 2021-2022 de forma presencial

Os contidos anteriormente expostos, traballaranse ao longo do curso, de forma global e dinámica. Na sesión de psicomotricidade o alumnado acudirá ao ximnasio do centro. A máscara será obrigatoria en todo momento e, como novidade este curso con respecto ao curso pasado, poderán utilizarse os materiais de xogo e manipulación: pelotas, aros, colchonetas, cordas, entre outros. As sesións de 50 minutos aproximadamente, vanse a fundamentar en 5 fases/momentos principais:

1. Fase de quecemento.
2. Repaso de regras e normas dos xogos e outras actividades en movemento.
3. Actividades/xogo: circuítos motores, xogos de rol, actividades por recunchos (cada zona os alumnos disporán dun material específico e irán rotando), contos motores, xogos populares, entre outros.
4. Momento de relaxación/volta á calma.
5. Diálogo colectivo sobre a sesión e volta á aula.

Metodoloxía empregada en caso de semipresencialidade/non presencial

A Aula virtual do centro empregarase como ferramenta para intercambiar tarefas e actividades para que faga o alumnado dende o fogar de forma individual ou mesmo acompañados da súa familia. Así, en cada grupo dos 6 que compoñen o ciclo, poderán ver un apartado dedicado a psicomotricidade en cada aula virtual na cal se subirán de forma periódica propostas didácticas.

Abalar móbil: como canle de información coas familias ou para mandar avisos das actividades que se suben á aula virtual, entre outras posibilidades relacionadas coa comunicación familias e os docentes.

Correo electrónico das mestras encargadas (Marta e Adriana) como medio que empregarán @s nen@s para entregar actividades feitas que fagan nas súas casas, e tamén como recurso para as familias para consultar dúbidas ou informacións varias.